

III. A SZAKISKOLA HELYI TANTERVE

1. Felzárkóztató oktatás tanterve

1.1. Célok és feladatok

A nappali rendszerű szakiskolai oktatás keretében megszervezett felzárkóztató oktatásban azok a tanulók vehetnek részt, akik nem fejezték be az általános iskola nyolcadik évfolyamát és elmúltak tizenhat évesek.

A felzárkóztató oktatás befejezéséről kiállított iskolai bizonyítvány szakképzési évfolyamba lépésre, továbbá az általános iskolában a nyolcadik évfolyamig, illetve a szakiskolában kilencedik-tizedik évfolyamon osztályozó vizsga letételére jogosít. A tanulók a felzárkóztató oktatás eredményes befejezése után a szakiskola első szakképzési évfolyamába léphetnek, ahol alapfokú iskolai végzettséghez – a nyolcadik osztály elvégzéséhez –, a tizedik osztály elvégzéséhez, alpműveltségi vizsgához kötött és iskolai előképzettséghez nem kötött szakképesítéseket sajátíthatnak el.

A szakképzési évfolyamokon azoknak a tanulóknak, akik nem rendelkeznek alpműveltségi vizsgával – amennyiben a szakmai vizsga letételének feltétele ennek megléte – alpműveltségi vizsgára történő felkészítés is folyik.

A felzárkóztató oktatás biztosíthatja, hogy a tanulók életpályájuk során ne a társadalom leszakadó, gyakran gondoskodásra is szoruló rétegéhez tartozzanak, hanem további tanulmányokra is képes fiatalokká, a társadalom elfogadott tagjaivá váljanak. Lehetővé teszi a korábban kialakult tudásbeli és szociális hátrányok felszámolását, a munkaerőpiacon piacképes szakképesítés megszerzését.

A felzárkóztatás célja a tanulóknak a társadalmilag hasznos magatartásformák kialakítása, a tanuláshoz szükséges motiváció megeremtése, a munkavégzésre való szocializálás, a pályaválasztási döntés megalapozása, a szakmai vizsgára történő felkészülés előkészítése, a szakmatanuláshoz szükséges általános ismeretek elsajátíttatása, az alapkészségek és képességek fejlesztése, a tanulók élettervezésének elősegítése, sikerélményhez juttatása a tanulásban és a munkában.

A célok megvalósítása a nevelés előtérbe helyezését igényli, alapvető fontosságú, hogy a szabálykövető magatartás kialakítása, a képességek fejlesztése, a szakképzés előkészítése és az általános műveltség ismeretanyagának elsajátíttatása egymással összehangoltan folyjék. A kerettantervek alapján meghatározott tananyagok elsősorban a szocializációhoz és a munkatevékenységhez szükséges tudás megszerzését, képességek és készségek fejlesztését szolgálják, ezért a tananyag feldolgozása nem a tananyag „leadását”, hanem a tanulók cselekvő részvételét igényli.

Ennek érdekében a kerettanterv lehetőséget ad a differenciált tanulásszervezésre, az általános műveltséget megalapozó és a szakmatanulást előkészítő tartalmak egy részének a gyakorlati oktatással való összekapcsolására, az általános műveltségi elemek elsajátításának valamilyen konkrét gyakorlati tevékenység elvégzéséhez, élettapasztalathoz kapcsolására, ami növeli a tanulók szakmatanulás iránti motivációját, lehetővé teszi sikerélményhez jutásukat.

A felzárkóztató oktatás keretében általános műveltséget megalapozó nevelés-oktatás, pályaorientáció, szakmai előkészítő ismeretek oktatása és szakmai alapozó oktatás folyik, elméleti és gyakorlati tanórai foglalkozások keretében.

A jogszabály csak a belépő tanulók életkorát határozza meg – 16 éves életkor betöltése –, illetve az általános iskolai végzettség hiányát rögzíti feltételként. Tekintettel azonban arra, hogy csak nappali rendszerű iskolai oktatásban szervezhető meg, a tanuló csak abban a tanévben kezdhet utoljára tanévet, amelyben a 22. életévét betölti.

A tantervben két új eszköz segíti a felzárkóztatást: *a személyiségfejlesztő, szocializáló program*, amely – bár a kerettantervben önálló fejezetként szerepel, nem jelenik meg az óratervben, hanem a különböző általánosan művelő, szakmai előkészítő, alapozó, művészeti és szabadidős programokhoz illeszkedik, és *a szakmai előkészítés-alapozás*, amely a gyakorlati tevékenységek, a műhelyekben folytatott munka során lehetőséget nyújt a fiatalok motiválására, képességeik feltárására, fejlesztésére, sikerhez juttatásuk.

1.2. A szakiskolai felzárkóztató program szervezése

A felzárkóztató oktatásban részt vevő tanulót az iskolai osztály megszervezésekor két tanulóként kell számításba venni. Finanszírozásáról a mindenkor hatályos költségvetési törvény rendelkezik.

A szakiskolai felzárkóztató oktatásban a tanulók kötelező tanórai foglalkozása napi hét óránál nem lehet több. Az iskolának a belépő tudásszint felmérése alapján kell megállapítania, hogy a tanuló melyik programba léphet be.

A felzárkóztató oktatásban a tanulói munka egyéni fejlesztési tervek alapján folyik, amelyeket a tanulói tudásszint és igények alapján a nevelőtestület készít el.

1.3. A szakiskolai felzárkóztató kerettanterv szerkezete

A felzárkóztató oktatás keretében általános műveltséget megalapozó nevelés-oktatás, pályaorientáció, szakmai előkészítő ismeretek oktatása és szakmai alapozó oktatás folyik.

Közismereti tantárgyak

A közismereti oktatás során azokat a funkcionális készségeket, képességeket és ismereteket kell előtérbe helyezni, amelyek a szakképzésbe való belépéshez feltétlenül szükségesek, emellett biztosítani kell a felkészítést az általános iskolában lehetőleg osztályozóvizsgákra. A program kialakításakor olyan tovább építhető tartalmakat és követelményeket kell meghatározni, amelyek a későbbi alpműveltségi vizsgára való felkészülést is lehetővé teszik.

Pályaorientáció, szakmai előkészítés, szakmai alapozás

A pályaorientáció célja a pályaválasztási döntés megalapozása, a tanuló önállóságának fejlesztése, önbizalmának növelése, érdeklődésének felkeltése a szakmatanulás iránt, a szakképzéssel és a foglalkoztatási rendszerrel kapcsolatos információk, tapasztalatok átadása.

A tanulók vagy tanulócsoporthoz aktuális problémái, igényei, az osztály, az iskola eseményei jelenthetik a kiindulást a képzési cél eléréséhez, hozzájárulnak a tanulók eredményes iskolai szocializációjához. A pályaorientáció keretében a tanulók megismerik a négy szakterület – a humán, a műszaki, a gazdasági-szolgáltatási és agrár – tevékenységformáit és szakmai lehetőségeit, az érdeklődési körüknek megfelelő szakmacsoportokat, illetve szakképesítéseket. A megismerést és a szakmatanuláshoz való kedv felébresztését segítik a pályaorientáció keretében megszervezett tanulmányi kirándulások, üzemlátogatások, külső szakértők élménybeszámolóit.

A *szakmai előkészítés* több, általában három-négy szakmacsoport munkaterületének alaposabb megismerését, az e területen végzendő munka néhány egyszerűbb, előképzettséget nem igénylő tevékenységformájának kipróbálást szolgálja, tevékenységorientált. Célja a konkrét tapasztalatszerzés, a pályaorientáció során megalapozott pályaválasztási döntés megerősítése. A program nem korlátozódik a manuális munkára. A gyakorlatban megoldandó feladatokhoz kapcsolódik az elméleti szakmai előkészítő oktatás, melybe az adott foglalkozási területhez illeszkedő általános műveltség-modulok is integrálódhatnak. A szakmai előkészítés gyakorlati része tanműhelyben, tankertben, tanirodában, laboratóriumban, mérőszobában szervezhető meg.

A *szakmai alapozó oktatás* keretében a tanuló egy szakmacsoport közös szakmai elméleti és gyakorlati ismereteinek, készségeinek, képességeinek fejlesztésére, az ezekhez szükséges általános műveltségi elemekkel való összekapcsolására és a társadalmi beilleszkedéshez szükséges viselkedésformák elsajátítására kap lehetőséget. A szakmai alapozó oktatás során a tanulók az általános szakmai elméleti ismeretek elsajátítása mellett megismerkednek a kiválasztott szakmacsoport jellemző technológiáival, a felhasznált anyagokkal, megismerik a szakmacsoportba tartozó szakképesítéseket, és felkészülnek az Országos Képzési Jegyzékben szereplő konkrét szakképesítés ismereteinek elsajátítására. A szakmai előkészítés és alapozás funkciója nem korlátozódik a pályaválasztási döntés megalapozására, a szakmatanuláshoz szükséges kitartás, motiváció, képességek fejlesztésére. A szakmai előkészítés és alapozás a szakképzés-pedagógia eszközrendszerével, a gyakorlati munka segítségével az ismeretátadó iskolában kudarcot vallott fiatalok felzárkóztatására, sikerhez juttatására nyújt lehetőséget.

A szabadon tervezhető időkeret

A szabadon tervezhető időkeret felhasználható az iskola helyi tanterve keretében a kerettantervben szereplő tantárgyak időkeretének növelésére, egyéni felzárkóztatásra, fejlesztésre, az évfolyamvizsgára való felkészülésre.

Az egyéni felzárkóztatás, fejlesztés, vizsgára történő felkészítés csoportbontásban, kiscsoportban (3-4 fő) is folyhat, indokolt esetben a közismereti program vagy a szakmai előkészítés-alapozás időkeretét is igénybe véve.

Belépő, záró állapotfelmérés

A felzárkóztató oktatásra beiskolázott tanulók szocializációja, ismeretanyaga, motivációja rendkívül különböző lehet attól függően, hogy milyen környezetből jöttek, milyen általános iskolába jártak, hány évfolyamot végeztek el előzetesen, milyen az élettapasztalataik, milyen a szociális helyzetük, mentálhigiénés állapotuk. Ahhoz, hogy eldönthető legyen egy-, vagy kétéves felzárkóztatásra van szükségük, illetve hogy a felzárkóztatásuk során az egyéni fejlesztésük milyen területeken igényel fokozott figyelmet, minden egyes tanuló vonatkozásában fel kell mérni induló helyzetüket, hiányukat. Ezt a célt szolgálja a belépő állapotfelmérés.

A felzárkóztató oktatás befejeztével eldönthető kell legyen, hogy a tanuló kellő felkészültséggel, viselkedéskultúrával rendelkezik-e egy adott, általa választott szakmában a szakképesítés megszerzéséhez szükséges ismeretek, készségek, képességek, jártasságok elsajátításához. A záró állapotfelmérés az adott szakképesítés szempontjából fontos felkészültség meglétének mérésére szolgál.

1.4. Az egyéves felzárkóztató oktatás

A KÖZISMERETI OKTATÁS

Az egyéves felzárkóztató oktatás a szakiskola tizedik évfolyamán szervezhető meg. Közismereti programja az általános iskola hetedik-nyolcadik osztályos kerettanterveinek minimumkövetelményeire épül.

A közismereti felkészítés első szakaszának meghatározó feladata a tanulási motiváció felkeltése, a tanulók sikerélményhez juttatása. Ehhez illeszkedik az alapismeretek rendszerezése, kiegészítése, stabilizálása, az alapkészségek és képességek fejlesztése. A közismereti kerettantervekben azok a funkcionális készségek, képességek és ismeretek kerülnek előtérbe, amelyek a szakképzésbe való belépéshez feltétlenül szükségesek, s amelyek kiegészülhetnek az általános iskolai osztályozóvizsgára való felkészítéssel.

A célok és feladatok megvalósítása érdekében a közismereti oktatást a hagyományostól eltérő oktatásszervezéssel és feladatcentrikus módszerek alkalmazásával lehet hatékonyabbá tenni. A kerettantervek kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról szóló 28/2000. (IX. 21.) OM rendelet 3. §. (2) lehetővé teszi a tanórai foglalkozásoknak a hagyományos szervezési formáktól eltérő módon való megszervezését is, amennyiben ez biztosítja az előírt tananyag elsajátítását és a követelmények teljesítését. A rendelet ilyen megoldásnak tekinti a projektmódszert, az erdei iskolát, a múzeumi látogatást, a könyvtári foglalkozást, a művészeti előadáshoz vagy kiállításhoz kapcsolódó foglalkozást. A projektmódszer keretében lehetőség van a szakmai orientáció, előkészítés és alapozás közismereti tantárgyakkal való integrálására. További átcsoportosítási, alkalmazási lehetőségeket biztosítanak a kerettantervi rendelet egyéb előírásai.

TANTÁRGYI RENDSZEREK ÉS ÓRASZÁMOK

Tanórai foglalkozás (tantárgy)	Éves óraszámok
Magyar nyelv és irodalom / Kommunikáció	111 óra
Történelem / társadalomismeret	74 óra
Matematika	74 óra
Informatika	37 óra
Természetismeret / Egészségtan	185 óra
Művészetek	37 óra
Testnevelés és sport	74 óra
Osztályfőnöki	37 óra
Pályaorientáció / Szakmai orientáció	74 óra
Szakmai előkészítő / alapozó gyakorlat	333 óra
Kötött óraszám összesen	1036 óra
Szabadon tervezhető	148 óra
Kötelező óraszám összesen	1184 óra

A SZAKMAI ELŐKÉSZÍTÉS

A szakmai előkészítés az egyéves program első félévében szervezhető, időtartama szakmacsoportonként – a bemutatott szakmacsoportok számának függvényében – 4-6 hét. A szakmai előkészítés megszervezhető integrált projektként is, amely egy-egy komplex feladat keretében több szakmacsoport bemutatását teszi lehetővé. A szakmai előkészítés sajátos formája a munkaiskola, amely értéktermelő tevékenység keretében biztosítja a motiváció erősítését.

A SZAKMAI ALAPOZÁS

A szakmai alapozás az egyéves program második félévében jelenik meg. A szakmai előkészítéshez és alapozáshoz 8 szakmacsoportban (2-ben összevontan) készültek modulok. A pályaeorientáció valamennyi szakmacsoportban közös. Nem került külön bontásra a szakmai előkészítő és a szakmai alapozó rész, egyes modulok a szakmai előkészítés és alapozás ismeretanyagát együtt tartalmazzák. A modulok óraszámait ajánlottak, a helyi igényeknek megfelelően változtathatók. Lehetőség van a szakmai előkészítő és alapozó modulok és a közismereti tantárgyak projektben történő összevonására.

1.5. A kétéves felzárkóztatás oktatás

Azok a tanulók, akik nem végezték el az általános iskola hatodik osztályát, általában olyan mértékben maradnak el, hogy számukra indokolt kétéves felzárkóztató program szervezése.

A kétéves program nem az egyéves program megnyújtása. Ezt egyértelműen indokolja az a tény, hogy a kétéves programba belépő tanuló készségei, ismeretei nem azonosak a hatodik osztályig eljutott tanulók belépő szintjével. Esetükben feltételezhetően halmozódnak a hátrányt előidéző tényezők (szegénység, állami gondozás, drogok, nem megfelelő lakáskörülmények, magatartászavarok, stb.). A kétéves programban tehát különösen összetett nevelési, motivációs, rehabilitációs feladatok jelentkeznek, amelyek a hagyományos iskolai munkaformákkal nem oldhatók meg.

A program szervezésekor a tanulók környezetét is figyelembe kell vennünk. Fontos az együttműködés a családokkal és törekedni kell a szabadidő hasznos eltöltésének támogatására is.

TANTÁRGYI RENDSZEREK ÉS ÓRASZÁMOK

Tanórai foglalkozás (tantárgy)	9. évfolyam	10. évfolyam
Magyar nyelv és irodalom / Kommunikáció	148 óra	74 óra
Történelem / társadalomismeret	74 óra	74 óra
Matematika	148 óra	74 óra
Informatika	37 óra	37 óra
Természetismeret / Egészségtan	74 óra	148 óra
Művészetek	37 óra	37 óra
Testnevelés és sport	74 óra	74 óra
Osztályfőnöki	37 óra	37 óra
Pályaeorientáció / Szakmai orientáció	74 óra	-
Szakmai előkészítő / alapozó gyakorlat	333 óra	481 óra
Kötött óraszám összesen	1036 óra	1036 óra
Szabadon tervezhető	148 óra	148 óra
Kötelező óraszám összesen	1184 óra	1184 óra

KÖZISMERETI TANTÁRGYAK

A kétéves időtartamú felzárkóztató oktatást a szakiskola kilencedik-tizedik évfolyamán kell megszervezni. A *kilencedik évfolyam* közismereti oktatásának alapvető célja a nevelési, szocializációs és rehabilitációs feladatok mellett a *szintre hozás*, az alapvető kommunikációs, nyelvi korlátok legyőzése, s az elemi számolási, matematikai készségek fejlesztése. Az anyanyelv és a matematika mellett elkezdődik a

történelem oktatása, amely a kommunikációs képességek fejlesztésére is teret ad, s a természetismeret keretében az egészségtan oktatása, amely a helyes életvitel kialakításához nyújthat segítséget.

Az informatika és a művészetek oktatása elsősorban a motiváció eszközrendszerét bővíti, s lehetőséget kínál újabb, tevékenységre épülő munkaformák kipróbálására.

A kétéves időtartamú közismereti oktatás tizedik évfolyamos közismereti programja alapján megegyezik az egyéves időtartamú tizedik évfolyamos felzárkóztató oktatás közismereti programjával. A kilencedik évfolyamra építve eltér a magyar nyelv és irodalom / kommunikáció és történelem oktatásának megszervezése, s elmarad az egészségtan.

SZAKMAI ELŐKÉSZÍTÉS-ALAPOZÁS

A kétéves felzárkóztató oktatás első évének szakmai előkészítő-alapozó kerettanterve megegyezik az egyéves szakiskolai felzárkóztatás szakmai előkészítő-alapozó kerettantervével.

A kétéves felzárkóztató második évében a szakmai előkészítés, alapozás egyéves felzárkóztatásra készült kerettantervi programja folytatható, vagy a tanulók a szakiskolák számára kiadott kerettanterv 10. évfolyamos szakmai alapozó programját végzik. (*Szakiskola, A-változat*) A szakiskolai felzárkóztató oktatás kerettanterve a szakmai előkészítésre-alapozásra magasabb időkeretet biztosít, mint a kiadott szakiskolai 10. évfolyamos kerettanterv.

2. A szakképzést előkészítő évfolyam pedagógiai rendszere

Bevezetés

A szakképzést előkészítő évfolyamon szakképzést előkészítő, kompetencia-alapú oktatás folyik. Ennek keretében alapkészségek fejlesztése, szocializáció, pályaaorientáció és szakmai alapozás történik.

A pedagógiai koncepció sajátossága, hogy speciális szempontként a kompetencia-alapú fejlesztést, s ezen belül is a szakképzés megkezdéséhez szükséges bemeneti kompetenciák megszerzését teszi lehetővé. A tanulási utak sajátos, komplex támogatását tűzi ki feladatként, s ezzel túllép az oktatás-nevelés-képzés hagyományos rendszerén, viszont előírja az egyéni különbségekre alapozott nevelés kialakításának szükségességét.

A pedagógiai rendszer nem tantárgyi rendszerben dolgozik, hanem modulárisban, ezért nem vethető össze a NAT által ajánlott óraszámokkal. Nem tartalmaz hagyományos értelemben vett részletezett tanítási-nevelési tartalmakat, eszközöket, választandó tantervet, tankönyvet stb., nem határoz meg konkrétan alkalmazandó programokat, mert ezt az ajánlott Moduláris projektalapú tanulási útmutatók komplexen írják le.

A differenciálás nem azonosítható a felzárkóztatással és a tehetségneveléssel, a differenciálás tehát nem a tanulmányi eredményesség szintjeihez igazodik. A differenciálás mindenki számára a saját komplex személyiségstruktúrájának leginkább megfelelő, számára optimális fejlesztés biztosítását jelenti, figyelembe véve előzetes tudását, annak gyengébb és erősebb területeit, a tanuló igényeit, törekvéseit, érdeklődését, személyiségének rá jellemző vonásait, speciális erősségeit és gyengeségeit. A nevelés, az oktatás igazodik a fiatalhoz, s ez azt is jelenti, hogy igazodik ahhoz a közeghez, amelynek a tanuló részese.

Kiindulópontja, hogy a szakképzést előkészítő évfolyam tanulóinak az egyes szakmacsoportokra kidolgozott bemeneti kompetenciák elsajátításával fel lehet készülniük a szakképzés sikeres megkezdésére.

A szakmacsoportokra kidolgozott bemeneti kompetenciatablák tehát szerves részét képezik a pedagógiai rendszernek, úgyis, mint amelyek igazodnak a szakképző évfolyamok követelményeihez, a szakmacsoportokban szereplő szakmák kimeneti követelményeihez, valamint a munkaerőpiac gazdasági szereplőinek elvárásaihoz, a gyakorlatorientált szakképzés szellemében.

Ha az előkészítő évfolyamot indító intézmények ezt a célt elérik, a program képes lesz teljesíteni küldetését, és jelentős mértékben járulhat hozzá a legképzetlenebb fiatalok társadalmi mobilitásához.

2.1. Pedagógiai alapelvek

A célok elérését az iskola, mint **partnerközpontú szervezet** működésének minden folyamatában a nevelés előtérbe helyezésével segíti. Alapvető fontosságú, hogy a szakmatanuláshoz szükséges bemeneti kompetenciák kialakításának folyamata a **személyre szóló fejlesztés** módszereivel, eljárásaival, az egyéni különbségekre alapozott nevelés kialakításával valósul meg a heterogén tanulócsoportokban.

Alapelvünk a **személyközpontúság**: a fiatal szükségleteire támaszkodva tervezzük az oktatást-nevelést.

A nevelés folyamatában különböző szükségletekre támaszkodunk:

Intellektuális szükségletek:

- a) intellektuális aktivitás szükséglete,
- b) új információk és ismeretek iránti szükségletek (érdeklődés, kíváncsiság),
- c) a konstruálás, a gyakorlati tevékenység szükséglete.

Esztétikai szükségletek:

- a) esztétikai szemlélődés,
- b) élménybefogadás, esztétikai alkotás igénye,
- c) esztétikai jelenségek reprodukálásának igénye.

Egészséges életmód iránti szükségletek:

- a) rendszeres testmozgás, testedzés szükséglete,
- b) egészséges életritmus, higiéniai szabályok betartásának szükséglete.

A személyközpontú pedagógiai megközelítés során **alternatív pedagógiai folyamatok** beépítése szükséges a pedagógiai programba: az előző tanulói életút felderítése; belépő állapotmérés; nyomon követés; egyéni haladási ütemet biztosító tanulási programok; komplex együttműködési modell; komplex személyiségfejlődést biztosító szabadidős tanórán kívüli tevékenységek.

A kompetenciák fejlesztését a képzés keretében beillesztjük gyakorlati tevékenységekbe, vagyis ezek fejlesztése pedagógiailag tervszerűen megkonstruált projektek elvégzését útján történhet, valósulhat meg. Tevékenységközpontúságra építünk, mert passzív tevékenység keretében a kompetenciák nem fejlődnek.

A tanulási kudarcok csökkentését, a további tanulói életút sikerességét csak az **egyéni haladási ütemet** lehetővé tevő differenciált oktatásszervezés, a **projektoktatás**, a **kooperatív tanítási-tanulási technikák** alkalmazása biztosítja.

A rendszerelvű képzés moduláris oktatásszervezéssel valósul meg. A kompetencia alapú tananyagtartalom és a projektoktatás gyakorlatorientált fejlesztést tesz lehetővé. A tananyag moduláris felépítése rugalmas programszerkezet kiépítésére ösztönzi a szakiskolákat, képzési profiljaiknak megfelelően, és a tanulók számára is biztosítja az egyéni érdeklődésnek, igényeknek, törekvéseknek a lehetőségek szerinti kibontakoztatását.

2.2. Ajánlások alapelvek gyakorlati megvalósításához

„A differenciálás mindenki számára a saját komplex személyiségstruktúrájának leginkább megfelelő, számára optimális fejlesztés biztosítását jelenti, figyelembe véve előzetes tudását, annak gyengébb és erősebb területeit, a tanuló igényeit, törekvéseit, érdeklődését, személyiségének rá jellemző vonásait, speciális erősségeit és gyengeségeit. A nevelés és az oktatás igazodik a gyermekhez, s ez azt is jelenti, hogy igazodik ahhoz a közeghez, amelynek a gyermek részese.” (idézet A hátrányos helyzetű tanulók integrációs és képességkibontakoztató felkészítésének pedagógiai rendszere – 5. bekezdésből)

Az előző tanulói életút felderítésének lépései: kérdőív az előző általános iskola vagy középfokú intézmény osztályfőnökéhez a tanuló eddigi fejlődésének folyamatáról; családlátogatás az osztályfőnök és a szociálpedagógus közreműködésével; környezettanulmány kérése a családgondozótól vagy gyermekjóléti szolgálat szakemberétől. Félévkor és tanév végén visszajelzés az előző iskolának a tanuló fejlődéséről. Szükség esetén problémamegoldó eszmegbeszélésen részt vehet az előző osztályfőnök is.

Belépő állapotmérés elemei: diagnosztikus mérések az alapkompenciák területén, megfigyelés a kulcskompetenciák területén, pszichés és szociális állapot feltérképezése – a kiinduló helyzet rögzítése. Szükség esetén szakértői vélemény kérése (feltételezett sajátos nevelési igényű tanuló esetében). **Egyéni fejlesztési terv** összeállítása.

Nyomon követés: A tanuló jelen iskolai fejlődését folyamatosan figyelemmel követni az egyéni fejlesztési terv alapján. Ezt az osztályfőnök vezeti. Az osztályfőnök folyamatos, napi kapcsolatban van a tanulóval, segíti a céljai megvalósításában, s ezzel motiválja. Az osztályfőnök együttműködik a fejlesztő munkacsoport tagjaival. A fejlődés legfontosabb dokumentumait a tanulói dosszié (portfólió) tartalmazza: diagnosztikus mérések, kérdőívek, interjúk, tanulói produktumok dokumentumai, kontroll-feljegyzések, szöveges értékelések, modulok elvégzésének dokumentumai – ezek alapján kell összegzően értékelni a tanuló fejlődését a szakképzést előkészítő évfolyam követelményeihez viszonyítva.

A pályaorientációs szakasz végén a szakmacsoport választást tanácsadással támogatjuk a portfólió alapján.

Az útmutató lehetőséget ad arra, hogy a tanuló **egyéni haladási ütemben** sajátítsa el a kompetenciákat, bármikor személyre szabottan bővíthető az Információs lap, az önellenőrzési feladat és az önellenőrzési feladat megoldókulcs.

Komplex együttműködési modell: együttműködési formák a pedagógusok között (team) és a külső partnerekkel: tervkészítő – folyamatlemező / problémamegoldó – értékelő esetszemináriumok, hospitálás. Részvevők a team tagjai: pedagógus, fejlesztő pedagógus, szociálpedagógus, pszichológus, osztályfőnök. Külső partnerek: a tanulókkal és családjukkal kapcsolatba kerülő családgondozók, gyermekjóléti szolgálat szakemberei, az önkormányzatok szociális munkatársai/szociális munkások, civil segítő szervezetek, kisebbségi önkormányzatok, stb. – velük a szociálpedagógus tart kapcsolatot.

A differenciált oktatásszervezés hatékonyságát növeli az alacsony létszámú tanulócsoporthoz (Kt. 3. számú melléklet II. „Az osztályok, csoportok szervezése” című rész 3. pontja szerint: „Két tanulóként kell számításba venni a felzárkóztató oktatásban /27.§ (8) bekezdés / résztvevő tanuló”). Ez átlag 12 fős, maximum 15 fős heterogén összetételű tanulócsoporthoz jelent.

Szintén a differenciált tanulásszervezést jelenti a nem kötelező időkeret felhasználása.

A **projektoktatás**, mint különböző elméleti és gyakorlati tudáselemek szintézisét nyújtó cselekedtető oktatási módszer, a tanulói produktum létrehozásával a legfontosabbat adja a tanulási kudarcokkal küzdő fiataloknak: sikerélményt a tanulás folyamatában.

„A projektmódszer olyan oktatásszervezési eljárás, mely az oktatást/képzést gyakorlati problémák megoldása köré csoportosítja. A tanulók aktivitására, érdeklődésére, kreativitására épül” (Kardos Lídia)

A kooperatív tanítási-tanulási technikák alkalmazása fejleszti az együttműködési kompetenciákat is, folyamatos motivációt jelent az aktivizálással és azonos tartalmak különböző szinten történő elsajátítását is biztosítja.

2.3. Moduláris felépítésű rugalmas programszerkezet

A modularizált tananyagtartalmak lényege a választhatóság és a beszámíthatóság az egy szakmacsoportba tartozó szakmai képzések körében, az egyéni haladási ütem biztosítása mellett.

A rugalmas programszerkezet azt jelenti, hogy a tanuló a képzés során bármikor bekapcsolódhat, mert biztosított az egyéni haladás, és kiléphet akkor, ha nem kívánja folytatni vagy teljesítette a modularizált képzési követelményeket.

A szakképzést előkészítő évfolyam megszervezésénél figyelembe veendő jogszabályok

1/2006. (VI. 29.) OKM rendelet a kerettantervek kiadásának és jóváhagyásának rendjéről, valamint egyes oktatási jogszabályok módosításáról 17/2004. (V. 20.) OM rendelet módosításáról

Az 1993. évi LXVI. törvény a szakképzésről

A 130/1995. (X. 26.) Korm. rendelet a Nemzeti alaptanterv kiadásáról,

A 243/2003. (XII. 17.) Korm. rendelet a Nemzeti Alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról (2004. szeptember 1-jétől felmenő rendszerben),

A 20/1997. (II. 13.) Korm. rendelet a közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. törvény végrehajtásáról,

17/2004. (V. 20.) OM rendelet a kerettantervek kiadásának és jóváhagyásának rendjéről, valamint egyes oktatási jogszabályok módosításáról,

16/2004. (V. 18.) OM-GyISM együttes rendelet az iskolai sporttevékenységről,

37/2003. (XII. 27.) OM rendelet az Országos Képzési Jegyzékről,

28/2000. (IX. 21.) OM rendelet a kerettantervek kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról,

45/1999. (XII. 13.) OM rendelet a szakképzés megkezdésének és folytatásának feltételeiről,

11/1994. (VI. 8.) MKM rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről.

Célszerű továbbá figyelembe venni:

az 1057/2005. (V. 31.) Korm. határozatot A szakképzés-fejlesztési stratégia végrehajtásához szükséges intézkedésekről, valamint az OM közleményt a szabályozott szakmák jegyzékéről (Magyar Közlöny 2004/66.).

CÉLOK ÉS FELADATOK

A szakképzést előkészítő évfolyamon folyó felzárkóztatás célja a szakképzésbe történő bekapcsolódáshoz szükséges elméleti és gyakorlati tudáselemek (általános és szakmai kompetenciák) megszerzése. A tanuló a szakképzési évfolyamon a szakmai és vizsgakövetelményekben meghatározott elméleti és gyakorlati tudáselemek (kompetenciák) meglétéhez kötött szakképesítés megszerzésére készülhet fel. (Kt. szerint)

A szakképzést előkészítő évfolyamon történő oktatás lehetővé teszi a gyakorlatorientált felkészítéssel, hogy a tanulók a pályaorientációs szakasz keretében megismert legalább három szakmacsoport közül egyet a szakmai alapozás során a bemeneti kompetenciakövetelményeknek megfelelő szinten elsajátítsanak, s ezzel egy adott szakképesítés megszerzésére képessé váljanak, általános és szakmai kompetenciáik fejlesztése által. A felzárkóztató oktatás szakképzést előkészítő évfolyamának befejezéséről kiállított iskolai bizonyítvány a szakiskola első szakképzési évfolyamába lépésre jogosít.

A felzárkóztatás, s ezen belül a szakképzésre felkészítő évfolyam célja a tanulóknál a társadalmilag hasznos magatartásformák kialakítása, a tanuláshoz szükséges motiváció megteremtése, a munkavégzésre való szocializálás, a pályaválasztási döntés megalapozása, a szakmai vizsgára történő felkészülés előkészítése a szakmatanuláshoz szükséges bemeneti kompetenciák elsajátítása által, a tanulók élettervezésének elősegítése, sikerélményhez juttatása a tanulásban és a munkában.

2.4 A képzés szakmai jellemzői

Kompetencia alapú képzés

A szakképzést előkészítő évfolyam a tanulási utak sajátos, komplex támogatását tűzi ki feladatként, s ezzel túllép az oktatás-nevelés-képzés hagyományos rendszerén.

Kiindulópontja, hogy a szakképzést előkészítő évfolyam tanulóinak az egyes szakmacsoportokra kidolgozott bemeneti kompetenciák elsajátításával fel lehet készülniük a szakképzés sikeres megkezdésére.

A kompetencia meghatározása: „Azon elvárható ismeretek, képességek, magatartási és viselkedési jegyek összessége, mely által a személy képes lesz egy adott feladat eredményes teljesítésére.” A képzés során a tanuló ismeri az összes megszerzendő kompetenciát (kompetencia profil) és előre ismertetik vele a kompetencia elsajátítását mérő-értékelő módszereket is.

Akkor fejezi be a képzést, mikor a képzésben előírt valamennyi kompetenciamérésen megfelelt.

Gyakorlat-orientált képzés

„A kompetencia alapú tanítás- és tanulásmódszertan a teljesítmények értékelésében az iskolázás során elsajátított tudás *alkalmazásának* ad prioritást” (NAT 2003) Az ismeretek alkalmazását állítja az oktatás középpontjába a gyakorlat-orientált projektoktatással. A kompetencia alapú tananyagtartalom és a projektoktatás gyakorlatorientált helyi programfejlesztést tesz lehetővé. A projektoktatás olyan oktatásszervezési eljárás, mely az oktatást/képzést gyakorlati problémák megoldása köré csoportosítja. A tanulók aktivitására, érdeklődésére, kreativitására épül.

A projekt komplex feladatot tartalmaz, melyet a tanulók-és tanárok közös tervező, kivitelező és értékelő tevékenység során oldanak meg. A projektmunka központjában gyakorlati feladat megoldása áll, ami egyben a projekt célja, és amihez kapcsolódnak a megoldáshoz szükséges ismeretek.

Moduláris, projektalapú rugalmas programszerkezet

A rendszerelvű képzés moduláris oktatásszervezéssel valósulhat meg, a hagyományos tantárgyakra/műveltségi területekre építő oktatásszervezés helyett. A tananyag moduláris felépítése rugalmas program kiépítésére ösztönzi a szakiskolákat, képzési profiljaiknak megfelelően. A rugalmas program azt jelenti, hogy a tanuló a képzés során bármikor bekapcsolódhat, mert biztosított az egyéni haladás, és kiléphet akkor, ha nem kívánja folytatni vagy teljesítette a modularizált képzési követelményeket.

Modularizált képzés: a teljes képzési program tananyaga, önállóan kezelhető nagyobb, meghatározott időtartammal is behatárolható egységekből, azaz modulokból áll. Egy modul azonos témaköröket tartalmaz, szakítva a hagyományos tantárgyrendszerrel.

Előnye, hogy egy-egy modul több szakmacsoport szakképzést előkészítő évfolyamának oktatási programjában is felhasználható. Megkönnyíti az átjárhatóságot a tanulók számára a szakmacsoportok között a pályaorientáció során. A modulok a műveltségi területek, tantárgyak ismeretrendszere helyett az összes szükséges kompetencia megszerzését teszik lehetővé. Az egyes szakmacsoportok moduljai egységes alapokat tartalmaznak, mert koherensek a szakképzés megkezdéséhez szükséges bemeneti kompetenciákkal.

A modularizált tananyagtartalmak lényege a szakképzést előkészítő évfolyamon:

- a) választhatóság és beszámíthatóság bármely szakmacsoportban az általános (alap/kulcs) kompetenciákat (A) érintő modul projektjei közül.

- b) választhatóság az adott szakmacsoportra jellemző speciális (szakmai) kompetenciák (S) moduljai projektjeiből.
- c) a szakmacsoportra jellemző kompetencia táblázat alapján az OKJ szerinti szakképzés bemeneti kompetenciáinak megszerzése.
- d) az egyéni haladási ütem biztosítása a tanulók számára.

2.5. A képzéssel elérhető tanulási utak

Belépési feltételek

A nappali rendszerű szakiskolai oktatás keretében megszervezett felzárkóztató oktatás egy évig (tíz hónapig) tartó szakképzést előkészítő évfolyamán azok a tanulók vehetnek részt, akik alapfokú végzettség hiányában kívánnak bekapcsolódni a szakképzésbe. (Kt 27.§ (8))

Be nem fejezett általános iskolai tanulmányok esetén legkorábban abban az évben jelentkezhetnek a következő tanévre a felzárkóztató oktatásra, amelyben betöltik a 15. életévüket. A hátrányos helyzetű tanuló esetén az iskola igazgatójának minden esetben be kell szerezni a gyermekjólét szolgálat véleményét, és azt megküldi a továbbtanulási és pályaválasztási tanácsadónak.

A felzárkóztató oktatásba bekapcsolódhatnak azok a tanulók is, akik alapfokú iskolai végzettséggel rendelkeznek, de tanulmányaikat nem kívánják a szakiskola 9. évfolyamán megkezdeni ill. folytatni. Az, aki a felzárkóztató oktatás megkezdésekor a 16. életévét nem tölti be, a továbbtanulási, pályaválasztási tanácsadó javaslata alapján kapcsolódhat be a felzárkóztató oktatásba.

A szakképzést előkészítő évfolyamot a Köznevelési törvény 27. § (8) bekezdésének d) pontja szabályozza. A felzárkóztató oktatásban egy évig (tíz hónapig) tartó szakképzést előkészítő évfolyam keretében a szakképzésbe történő bekapcsolódáshoz szükséges elméleti és gyakorlati tudáselemeket (kompetenciát) szerzi meg a tanuló, "és a szakképzési évfolyamo(ko)n a szakmai és vizsgakövetelményekben meghatározott elméleti és gyakorlati tudáselemek (kompetencia) meglétéhez kötött szakképesítés megszerzésére készülhet fel".

Továbbhaladás

A szakképzést előkészítő évfolyam sikeres elvégzése után a bemeneti kompetenciák biztosította belépési lehetőségével az OKJ 31-34. szintkódú szakképesítéseinek megszerzésére van lehetősége a tanulónak kérésére a szakképző évfolyamo(ko)n, hogy a szakmai és vizsgakövetelményeknek megfelelően szakképesítést szerezhesen.

Követelmények

A szükséges kompetenciák megléte felel meg a követelményeknek. A NAT 2003 szellemében a kánonszerű követelmény megfogalmazás helyett inkább az összefüggésekre helyezi a hangsúlyt a szakképzést előkészítő évfolyam követelményrendszere. Ezen az úgynevezett „második szinten” található azokat a tartalmakat, amelyek több téma együttesét, csomópontjait jelentik: jelen esetben a szakmacsoportokra jellemző bemeneti kompetenciák meghatározását és tartalmait.

A kompetencia táblázat a kompetenciák két nagy csoportját öleli fel:

- a) az általános (alap/kulcs) kompetenciákat (A)
- b) és a szakmacsoportra jellemző speciális (szakmai) kompetenciákat (S).

A kompetencialapú moduláris képzésnek megfelelően **a modulok kompetenciái teljesítésében** határozható meg követelményrendszere.

A befejezett modulokat dokumentálja a Tanári teljesítménymérő lapok összessége alapján kiállított modulok elvégzését igazoló szakiskolai bizonyítvány.

A kompetenciák részletes felsorolása a Moduláris, projektalapú tanulási útmutatókban található. A Moduláris projektalapú tanulási útmutatók tartalmazzák részletesen többek között a mérendő és a fejlesztendő/kapcsolódó kompetenciák megnevezését valamint a kompetenciákat rögzítő és mérő Tanári teljesítményértékelő lapokat. Az egyes modulok előfeltételeket is meghatározhatnak, mint belépési követelményt, pl. más modul elvégzését. Az előfeltételek megfogalmazása az útmutató fedőlapján is szerepel „projektfeladatok kompetenciakövetelményei/részcélok” elnevezéssel, valamint a produktum is meghatározott a részletes projektmunkatervben „A teljesítés kritériuma” oszlopban. (lásd részletesen: Modul-leírások)

Ezek a „követelmény-jellegű” elemei a pedagógiai rendszernek. Szerves részét képezik a tantervnek. A jelenlegi és a fejlesztés alatt álló tantervi rendszer szintjén igazodnak a szakképző évfolyamok követelményeihez, a szakmacsoportokban szereplő szakmák kimeneti követelményeihez, valamint a munkaerőpiac gazdasági szereplőinek elvárásaihoz, a korszerű, gyakorlatorientált szakképzés szellemében.

2.6. Az értékelés elvei

A kompetencia leírásoknak megfelelően az értékelés alapelvei:

kompetencia-alapú

A képzés során a tanuló ismeri az összes megszerzendő kompetenciát (kompetencia profil) és előre ismerteti vele a kompetencia elsajátítását mérő-értékelő módszereket is. Mikor a tanuló egy projektet befejez, ezzel több, a projektben fejleszhető kompetenciát is elsajátított, teljesítményét értékeli. Akkor fejezi be a képzést, mikor a képzésben előírt összes kompetenciát sikeresen teljesítette.

teljesítménykritérium-alapú (a kidolgozott mérési eszközökön alapul) A teljesítménykritérium a projektben a tanuló által végzett konkrét tevékenység.

projekt-produktumra épülő

A tanulói kompetenciák fejlődésének értékelése a projekt során elvégzett feladatoknak az adott teljesítménykritériumok mentén történő tanári megfigyelése és az előállított produktum, termék minősége alapján történhet – a tanár által meghatározott teljesítménykritériumok elbírálásával. A tanár kerülje el, hogy a meghatározott kritériumoktól eltérő szempontokat is figyelembe vesz az értékelés során (más projekthez tartozó kompetenciát itt nem értékelhet).

individualizált

Minden tanuló egyéni tanulási-fejlődési-haladási ütemmel rendelkezik. Az értékelés időzítése során figyelembe kell venni a tanuló egyéni igényeit, haladási adottságait, képességeinek kialakulásának időbeliségét. A tanulók tudását, teljesítményét egyénileg, eltérő időpontban is mérhetik. Nem lehet ugyanakkor eltekinteni attól, hogy ne mérjük meg a szakképzést kezdő évfolyam megkezdéséhez a törvényben előírt valamennyi kompetenciát (azaz a 10. hónap végén valamennyi kompetenciával rendelkezzen a diák).

szöveges formájú

A Tanári teljesítményértékelő lapon a teljesítménykritériumok szöveges formában jelennek meg.

az értékelés szempontjai a tanuló és a tanár számára egyaránt azonosan értelmezhetők

A Tanulói teljesítményértékelő lapon a tanuló az előre megadott szempontok alapján ellenőrzi, hogy elvégezte-e a tanulói tevékenységeket. A tanuló önértékeléséről a tanár visszajelzést ad a tanulónak, illetve amennyiben szükséges, további feladatokat ad a tanulónak a kompetencia megszerzése érdekében.

tanulói önértékelést is figyelembe veszi

A tanár a saját értékelésében figyelembe veszi a tanuló önértékelését, ez azonban nem jelenti azt, hogy a tanulói önértékelést be kell számítani a tanári teljesítményértékelésbe.

Kompetencia mérés folyamata

A mérési eszközök meghatározottak:

- a) rendszeres visszacsatolás az egyes projektfeladatokban (Önellenőrző lapok),
- b) értékelés a projekt végén az adott projektnek megfelelően adaptált Tanulói teljesítményértékelő lapon és Tanári teljesítményértékelő lapon,
- c) a szakképzést előkészítő évfolyam elvégzése akkor jogosít a választott szakmacsoportban egy szakma tanulásának megkezdésére, ha az OKJ-ban bemeneti feltételként meghatározott valamennyi kompetenciával rendelkezik, és ezt az egyéni portfóliójával igazolja.

A tanuló értékelése előre megadott teljesítménykritériumok alapján történik, ez bizonyítja a tanuló felkészültségét az adott kompetencia elsajátításáról. Ahány kompetenciát tartalmaz a kompetencia profil táblázata, annyi kompetenciamérés szükséges. A kompetenciák leírását mellékelni kell a Moduláris, projektalapú tanulási útmutatóhoz, tanári segédletként. A tanuló számára a Tanulói teljesítményértékelő lap és a Tanári teljesítményértékelő lap közérthető formában tartalmazza a kritériumokat.

Ez azt jelenti, hogy a csoport minden tanulója projektenkénti egyéni tanulási útmutatók készülnek, amelyekben az OKJ-ban szereplő minden bemeneti kompetencia fejlesztése és értékelése szerepel.

2.7 A képzés struktúrája

Képzési idő - A tantervi idő felosztása

A szakképzést előkészítő évfolyamon a tanulási idő pedagógiai célokra megfelelő felosztása a 10 hónapos képzési időtartamot felölelő modulok kialakítása szerint történik. A hagyományos heti óraszám meghatározás a modularitás miatt csak keretjellegű. A teljes képzési idő, valamint a modulok összóraszám a modulterképen szerepel.

Az egyes projektek időtartama **csak ajánlott**, a felzárkóztató jellegből következő egyéni haladási ütem biztosításának igénye miatt. A jogszabályban meghatározott belépési feltételek egy viszonylag heterogén tanulói célcsoportot jelentenek iskolai előképzettség szempontjából, ugyanakkor közös sajátosságuk, hogy felzárkóztatásra van szükségük ahhoz, hogy rendelkezzenek a szakképzésbe lépés feltételeivel. Egyéni haladási ütemük tehát jelentősen eltérhet. A szakképzést előkészítő évfolyam tanulóinak biztosítani kell a rugalmas be- és kilépési lehetőséget, hiszen az a cél, hogy a 10 hónapos képzési idő alatt sajátítsák el a szakképzésbe lépéshez szükséges bemeneti kompetenciák összességét.

Az ajánlott időkeretnek határt szab az iskolarendszerű oktatásban a tanulók kötelező óraszám, ami a jelenleg érvényben lévő jogszabályi feltételnek kell, hogy megfeleljen: évi 1017,5 óra lehet. A teljes időkeret 1017,5+74 lehet, a szabadon választottal együtt.

A kerettantervi modulok időtartama táblázat formájában, összesítve:

Modulok	Időkeret (óra)
„A” jelű modulok	347,5
1/II. Személyiség fejlesztés, önismeret	117,5
2/II. Tanulás módszertana	70
3/I. Alapkészségek fejlesztése: írás, olvasás, számolás	60
4/I. Számítástechnikai alkalmazás	60
5/I. Általános szóbeli kommunikáció	40
„S” jelű modulok	670
6./III. Pályaorientáció	270
7./IV. Szakmai kommunikáció	
Anyanyelvi,	40
Idegen nyelvi	60
8./IV. Szakmai alapozás, projektek megvalósítása	300
Kötelező óraszám	1017,5
Szabadon választható modulok	74
A tanuló évi óraszám	1091,5

Az egyes iskolák helyi modulrendszerét a pedagógiai rendszer tantervében rögzített modul szerint, a modulterkép és az egyes modulok kompetenciáit tartalmazó kompetencia táblázatok figyelembevételével a helyi tantervek határozzák meg.

Képzési szakaszok a moduláris projektalapúság elve szerint

A szakképzést előkészítő évfolyam keretében alapkészségek fejlesztése, szocializáció, pályaorientáció és szakmai alapozás folyik. A képzési szakaszok és fejlesztési feladatok e négy kiemelt tartalomhoz

kapcsolódnak. Az alapkészségek fejlesztése, mint általános feltétel, a teljes képzés során kiemelt cél, amellett, hogy külön szakaszként is megjelenik az időbeli egymásra épültségnek megfelelően. A gyakorlatban nem lehet mereven kezelni az egyes képzési szakaszok lezárulását a 10 hónapos képzési időn belül a tanulók eltérő egyéni haladási üteme miatt. A szakaszok rendszert alkotnak, egyik nélkül sem lehet elérni a kitűzött célt.

A pedagógiai rendszerben meghatározott képzési szakaszok római számmal jelöltek:

I. Alapkészségek fejlesztése

II. Szocializáció

III. Pályaorientáció

IV. Szakmai alapozás

2.8 Modultérkép

A modultérkép a modularizált képzésekben a modulok térképszerű, rajzos elrendezése, mely ábrázolja a modulok időbeli elrendezését és kapcsolatát más modulokkal. Tartalmazza továbbá a be-és kilépési szinteket, a modulok nevét és ajánlott időkeretét.

Kompetencia-alapú képzésnél tartalmazza a modulokhoz tartozó kompetenciák felsorolását is.

Tehát a modultérkép két részből áll:

- a) a tulajdonképpeni modul térkép
- b) és a kompetenciák felsorolása modulokba rendezve.

A horizontális-vertikális térkép azt ábrázolja belépéstől kezdődően, hogy egy időben egyszerre két, vagy több modul is folyamatban van és ezekre hogyan épülnek a képzés során a többi modulok.

A térkép áttekinthetően szemlélteti az egymásra épülést és a kölcsönös kapcsolódásokat.

Leolvasható róla, mely modulok futnak párhuzamosan, hol fontos feltétel az egymásra épülés, (ami azt jelenti, hogy az egyik modul befejezése után kezdhető meg a következő).

Fontos a modulok számozása (1-8.) és megnevezése.

A kompetenciák felsorolása modulokba rendezve fontos része a modultérképnek. Táblázatos formában készült, melynek oszlopai tartalmazzák: **a modulok sorszámát;** – azaz a modul számát és törtjellel a képzési szakaszt, amelyhez tartozik – **a modulok megnevezését; a kompetenciák számát és nevét** – azaz a modulokhoz tartozó kompetenciák (kód)számát – ez utal a kompetencia-táblázatban lévő feladatcsoportokra és feladat/tulajdonság listára.

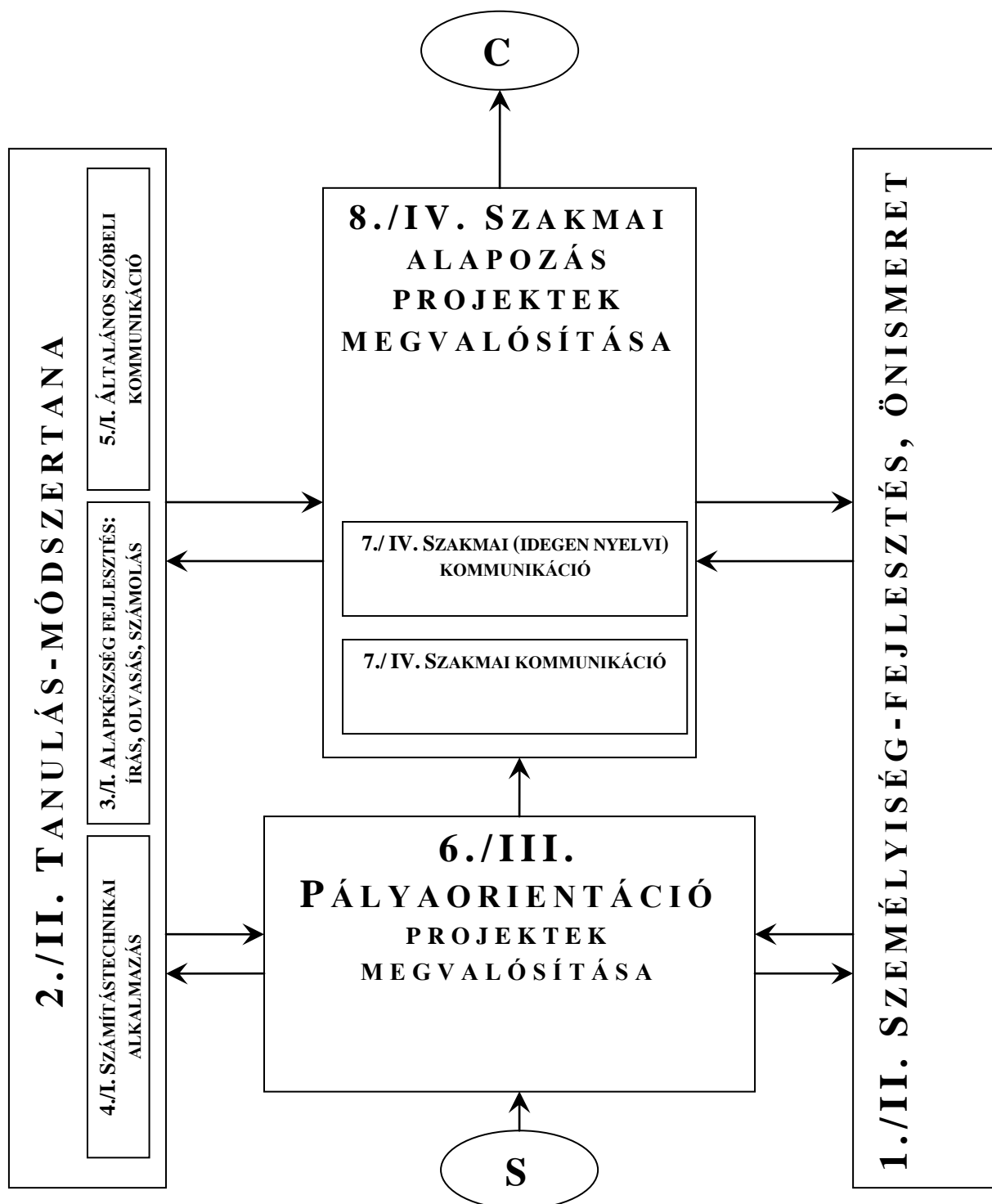
Ebből a táblázatból derül ki, hogy egy modulhoz hány és milyen tartalmú kompetenciák tartoznak.

A modul térkép és a táblázat fontos információs anyag a felkészítő programban résztvevő diákok számára, de értékes információkat tartalmaz a képzést szervezők és a képzés lebonyolításában közreműködő oktatók számára is.

(A kompetencia-táblázatok a mellékletben megtalálhatók.)

MODULTÉRKÉP

Fő célkitűzés : *BELÉPÉS A SZAKKÉPZÉSBE*

Modul sorszám (1..8) / Képzési szakaszok (I..IV)

A modulok időkereténél javasoljuk az 1017,5 óra maximumot betartani!

Egy projekt több modulhoz is tartozhat, az elsajátítandó kompetenciák szerint. Az I-II. szakasz moduljai „A” jelűek, azaz kötelezők, a III-IV. szakasz moduljai „S” jelűek, azaz kötelezően választhatók. **A kompetenciamérést folyamatosan, projektenként kell végezni.**

A modulterkép a szakaszok átjárhatóságát ábrázolja. A két, speciális (szakmai) kompetenciák megszerzését lehetővé tevő képzési szakasz a pályorientáció és a szakmai alapozás. Ezek egyben „hordozói” az alapkészségek fejlesztésének és a szocializációnak is, mint az általános kompetenciák megszerzését biztosító szakaszoknak.

A modulok kijelölése és elrendezése

A szakképzést előkészítő évfolyam tanterve nem tartalmaz részletezett tanítási tartalmakat, eszközöket, azokat a Moduláris projektalapú tanulási útmutatók hordozzák. A tananyagtartalom a modulokban és azokat tovább bontó projektekben van részletezve. **A szakképzést előkészítő évfolyam tanterve tartalmazza a kötelezően választandó modulokat az általános kompetenciák (alap- és kulcskompetenciák) fejlesztésére és a kötelezően választható modulokat a szakmai kompetenciák fejlesztésére.**

Kötelező modulok a modulterkép alapján minden szakmacsoportban:

Az „A” jelűek: az általános bemeneti kompetenciákat tartalmazó modulok

Összesen beépíthető időkeretük: 347,5 óra (34 %)

Tanulásmódszertan

Alapkészségek fejlesztése: írás, olvasás, számolás

Általános szóbeli kommunikáció

Számítástechnikai alkalmazás

Személyiség-fejlesztés, önismeret

Ezek keresztmodul-jellegű modulok (A), amelyek több modul projektjeiben is megvalósulnak, mert hosszabb, több képzési szakaszon átívelő fejlesztési időtartamra érhető el bennük a szükséges kompetenciák megszerzése.

A NAT 2003-ban foglalt műveltségi területeknek való megfelelés érdekében be kell építeni kötelezően **a kötelező modulok mellé (ennek időkeretébe beszámítva)** a mindennapos testnevelés időkeretét is minden tanuló számára, valamint az iskolai egészségfejlesztéssel, fogyasztóvédelemmel, környezetvédelemmel összefüggő feladatok végrehajtására is biztosítani kell a szükséges helyi tanterv szerinti időkeretet és tanítási tartalmakat! Ezt az iskoláknak a helyi tantervükben kell meghatározniuk (lásd a 7. pontot).

Kötelezően választható modulok:

Az „S” jelűek: a speciális, bemeneti szakmai kompetenciákat tartalmazó modulok

Összesen beépíthető időkeretük: 670 óra (66%)

Pályorientáció három szakmacsoportra (90 óra szakmacsoportonként, összesen 270 óra)

Szakmai alapozás, ezen belül:

Szakmai kommunikáció

Szakmai idegen nyelvi kommunikáció

Szakirányú alapozás

Kötelezően választható minden szakmacsoportban (a helyi tantervben meghatározottak szerint) a szakmai orientációs szakaszban három szakmacsoport pályorientációja és a szakmai alapozás szakaszban egy szakmacsoport szakmai alapozása. Az **arányok és az időkeret betartása mellett** lehet növelni vagy csökkenteni a kötelező és a kötelezően választható modulok időtartamát, áttemelhetők más szakmacsoportokban kidolgozott projektek is a tanulók egyéni haladási ütemének biztosítása érdekében (lásd még: 6. pont).

Szabadon választható modulok:

Összes időkeretük: 74 óra

Fontos, hogy a szabadon választható modulok olyan kompetenciák megszerzését tegyék lehetővé, amelyekre feltehetően szüksége lesz a tanulóknak a szakképzésbe lépéshez vagy a mindennapi felnőtt életben, a munka világában.

A szabadon választható modul lehet:

Az iskola saját fejlesztéseként a helyi tantervben rögzített választható modul

a Kerettanterv szakiskolák számára (2001) kínálatából választható modul

az SZFP „A” komponens közismereti moduljai közül választható, adaptált elem.

Így a tanulók számára ezzel együtt heti $27,5 + 2 = 29,5$ óra lehet a teljes tanítási idő.

A szakképzést előkészítő évfolyam programja a képzési szakaszokon belül a következő modulokból épül fel:

Alapkészségek fejlesztése	Pályaorientáció
Alapkészségek fejlesztése: írás, olvasás, számolás	Pályaorientáció
Számítástechnikai alkalmazás	Szakmai alapozás
Általános szóbeli kommunikáció	Szakmai kommunikáció
Tanulásmódszertan	- anyanyelvi
Szocializáció	- idegen nyelvi
Személyiségfejlesztés, önismeret	Szakirányú alapozó

2.9. Tárgyi feltételek

Tantermek

A speciális bemeneti kompetenciák elsajátítása történhet modularizált rendszerű projektoktatásban is, ekkor a műhelykörülmények a legkedvezőbbek. De vannak olyan tanórai foglalkozások, amelyek elméleti jellegűek, s ezeket tantermi, szaktantermi körülmények között is lehet oktatni. Szaktantermek (a minimum 3 szakmacsoport szakértők által összeállított előkészítői eszközjegyzékével és az osztálytermek eszközjegyzék szerinti felszereléssel) és/vagy osztálytermek (az eszközjegyzék szerinti felszereléssel).

Oktatási eszközök

A felszereltség alapelemét képezik a **multimédiás** oktatásra használható eszközök, számítógépek, amelyek segítségével az oktatóprogramok is használhatók.

Hordozók: A szakképzést előkészítő évfolyam esetében az információhordozók a Tanulási útmutatók információs lapjai, a feladathordozók a Tanulási útmutatók Az önellenőrzési feladatlapjai az önellenőrzési feladat megoldókulcsával. Komplex információ- és feladathordozók a különböző szoftverek és e-learning-anyagok.

3. A 9., 10. évfolyamainak általános műveltségét megalapozó tanterve

[A 28/2000. (IX. 21.) OM rendelet mellékleteként kiadott kerettanterv kiegészítése a közoktatási törvény 2006. szeptember 1-jétől hatályos 27. § (2) bekezdése és a NAT 2003 figyelembevételével kidolgozott változat alapján kiadott kerettantervek alapján]

3.1. A tantervi célok és feladatok

A szakiskola kilencedik évfolyamán az általános műveltséget megalapozó nevelés-oktatás, pályaorientáció, gyakorlati oktatás, a tizedik évfolyamán – a kötelező tanórai foglalkozások legfeljebb negyven százalékában – szakmai alapozó elméleti és gyakorlati oktatás folyik. A gyakorlati oktatást iskolai tanműhelyben kell megszervezni. A szakiskola tanulója – az átvételre és a felvételre vonatkozó rendelkezések szerint (42. §, 46. §, 66–67. §) – folytathatja tanulmányait egy másik szakiskola, általános iskola, középiskola megfelelő évfolyamán.

A kilencedik-tizedik évfolyamos szakiskolai kerettanterv célja az oktatás hatékonyságának javítása, a lemorzsolódás csökkentése, a tanulók felkészítése a szakmatanulás elkezdésére és – egyes ágazatokban – a tanulószereződés keretében folyó szakképzésre is. Tekintettel arra, hogy a szakiskolába lépők motivációja,

felkészültsége, képezhetősége nagyon különböző, a tantervnek egyaránt lehetővé kell tennie a leszakadó tanulók motiválását, felzárkóztatását, alapkészségeinek fejlesztését, illetve az érettségit adó iskolába átlépni kívánó tanulók igényes fejlesztését is. A kerettanterv ennek megfelelően rugalmas feltételeket kíván teremteni a különböző felkészültségű tanulók fejlesztésére.

A kilencedik és tizedik évfolyamon folyó oktatás elsődleges célja a közoktatási intézményekben az általános műveltség megszilárdítása. Ez a feladat a szakiskolában magában foglalja az alapismeretek hiánypótlását és a szakképzés megalapozásához szükséges ismeretek, készségek fejlesztését is.

A pedagógiai célok négy területre bonthatók:

- a személyiség fejlesztése,
- az általános műveltség megszilárdítását szolgáló képzés folytatása,
- a szakmatanulás elkezdéséhez szükséges kompetenciák fejlesztése,
- az élethosszig tartó tanulás megalapozása.

A tanterv a hangsúlyt a felzárkóztatásra, az alapvető képességek-készségek fejlesztésére helyezi, ugyanakkor figyelembe veszik a szakiskolai kilencedik–tizedik évfolyamos programmal szemben a társadalmi környezet által megfogalmazott, a jogszabályokban megerősített követelményeket is. A szakiskola tanulója a közoktatási törvény rendelkezései szerint tanulmányait másik szakiskola, középiskola megfelelő évfolyamán is folytathatja, s a szakmai vizsga letételét követően – a kilencedik-tizedik évfolyamon folytatott tanulmányainak beszámításával – tanulhat tovább a szakközépiskolában.

A személyiség fejlesztése, az általános műveltség megszilárdítását szolgáló képzés folytatása, a szakmatanulás elkezdéséhez szükséges kompetenciák fejlesztése, az élethosszig tartó tanulás megalapozása nem választhatók el egymástól. A program középpontjában a személyiség fejlesztése és a szakmatanulás elkezdéséhez szükséges kompetenciák fejlesztése áll. Az ismeretközpontú általános iskolában elszenvedett kudarcok következtében a szakiskolába lépő tanulók személyisége gyakran sérül. Jellemző tünet az önbizalom hiánya, a visszahúzódság, a társadalom, az iskola értékeinek elvetése, a viselkedési és magatartási zavarok.

A személyiség fejlesztésének meghatározó eszköze olyan pedagógiai környezet megteremtése, amely a tanuló tevékenységére épít, és lehetőséget teremt a sikerre. A tevékenységre építő pedagógia fogalomrendszere a NAT 2003-ban jelenik meg, amelyben a korábbi követelmény-kategóriákat a „*fejlesztési feladatok*” váltják fel. A jelenlegi szakiskolai gyakorlatban a tanuló, aki korábban az általános iskolában gyakran akkor is továbbléphetett, ha csendben maradt a hátsó padban, új követelményekkel találkozik, és nem tud ezeknek megfelelni. Az iskola értékeli és bünteti. E tanterv koncepciója abban tér el a korábbi gyakorlattól, hogy nem a szakiskolai követelmények teljesülését méri, hanem arra törekszik, hogy a belépő tanuló igényeinek és lehetőségeinek megfelelő fejlesztő programot kínáljon. Alapvetően módosul a pedagógiai cél: a követelmények teljesítése helyett, a nyitott fejlesztési környezet megteremtése és a tanuló motiválása, aktivizálása, tevékenykedtetése a cél.

A szakmatanulás elkezdéséhez szükséges kompetenciák körébe: a *személyiséghez kapcsolódó* kompetenciák, (motiváció, önértékelés, felelősség stb.) a *csoportban végzett munkához szükséges* szociális kompetenciák, (kommunikációs, együttműködési és konfliktuskezelő kompetenciák) a *tanuláshoz és a munkavégzéshez szükséges* problémamegoldó képesség, tanulásra való képesség, rendszerező képesség, az *életvezetéshez szükséges* kompetenciák, *interkulturális* kompetenciák és az *informatikai* eszközök használatához szükséges kompetenciák sorolhatók.

A tanulás és a munkavégzés feltétele ezen kívül az alapvető írás-olvasási, matematikai alapképességek köre, a különböző ismeretterületekhez (pl. természettudományokhoz) kapcsolódó kompetenciák köre és a szakmai kompetenciák.

A szakmatanulás elkezdésének feltétele a megalapozott pályaválasztási döntés. A pályaválasztást segíti a szakmatanulásra való felkészítésben a szakmai alapot képező képzés, amennyiben lehetőséget teremt a kiválasztott szakmatanulási terület(ek) megismerésére, a szakmacsoportra jellemző munkahelyi körülmények, eszközök, feladatok megismerésére, a különböző szakmák követelményeinek összehasonlítására, a saját képességek, lehetőségek felmérésére és a reális önkép és életpályamodell kialakítására. A szakmatanulás elkezdéséhez szükséges kompetenciák között kiemelt jelentőséggel bír a szakmai kompetenciák elsajátítása azokban a szakképző rendszerekben, amelyekben a tanuló szerződés intézménye széles körben elterjedt. A munkaadók ugyanis elsősorban azokkal a fiatalokkal kötnek tanuló szerződést, akik ismerik a kiválasztott szakma

munkahelyi feladatait, egyszerűbb technológiáit, akiről feltételezhető, hogy hatékonyan tudnak beilleszkedni az értéktermelő tevékenységbe. Különösen fontos a szakmai kompetenciák megerősítése a hátrányos helyzetű és kisebbséghez tartozó fiatalok szakmatanulásra felkészítésében és tanulószervezésében. A kilencedikes-tizedikes szakiskolai program a személyiség fejlesztése és a szakmatanulás elkezdéséhez szükséges kompetenciák erősítése mellett tovább folytatja az általános művelést. Ez egyaránt feltétele a versenyképes szakképesítések elsajátításának, az élethosszig tartó tanulás képességének, az önművelés képességének a kialakításában. Az általános műveltség megszilárdítását szolgáló képzés folytatása feltétele az iskolaváltásnak – átlépés más középiskolába vagy szakképző intézménybe – vagy az érettségi megszerzésének is. A tanulók alapismereteinek hiánypótlása éppen úgy fontos feladata a programnak (és ezen keresztül a tantervi fejlesztésnek is), mint az átjárhatóság és beszámíthatóság elvének érvényesítése.

3.2. A szakiskolai program részei, szerkezete

A szakiskola kilencedik évfolyamán általános műveltséget megalapozó nevelés-oktatás, pályaorientáció, gyakorlati oktatás, a tizedik évfolyamán – a kötelező tanórai foglalkozások legfeljebb negyven százalékában – szakmai alapozó elméleti és gyakorlati oktatás folyik.

Az **általános műveltséget megalapozó oktatás** a NAT kiemelt műveltségterületeire irányul. A műveltségterületek és a tantárgyak megnevezésekor a tanulók iskolaváltás iránti igényét, illetve az érettségit adó programokba való továbblépés igényét figyelembe véve, a jelenlegi középiskolai tantárgyak és az érettségi tantárgyak megnevezését használja. (Matematika, anyanyelv és irodalom, történelem és társadalmi ismeretek, természetismeret, élő idegen nyelv, informatika, testnevelés) A **pályaorientáció** a kilencedik évfolyamon folyik. Az iskola helyi tanterve szerint a tizedik évfolyamon is folytathat pályaorientációt. A 9–10. évfolyamon javasolt kerettanterv a pályaorientációt az életpálya-építés előkészítő szakaszaként értelmezi. A program célja, hogy elősegítse és tudatosabbá tegye a diákok szakmaválasztását. A javasolt tananyag modulárisan építkezik. Áttekinti a sikeres pályaválasztás alappilléreiként számon tartott tényezőket: az önismereti elemeket, a pályainformációkat, azaz a szakmaismereti elemeket és a 10. évfolyamon – javasoltan a szakmai alapozás során – a munkaerő-piaci információkat. Az önismeret mélyítésére olyan lélektani alapozású pedagógiai, módszertani eszközöket kínál, amelyek egyúttal a szakmatanuláshoz szükséges kompetenciákat is fejlesztik. A pályaismeretek bővítésére, összevetésére és összeillesztésére választható módszereket kínál (a „B” modulban). Az előkészítő szakasz végére kialakul egy személyes portfólió, amelyet minden tanuló egyénileg készít el.

A portfólió az egész szakiskolai képzés folyamán dokumentálja, követi az egyén iskolai életének rávetülő jelentősebb hatásait. Tartalmazza: az egyén érdeklődési irányainak, képesség-struktúrájának alakulását, munkamódjának változását, a szakmaválasztás időszakában jelzi a tanuló adott kompetenciáinak fejlettségi szintjét, amelyekkel majd belép a szakképzési évfolyamra. Mivel a pályaorientációs modulok lehetőséget nyújtanak projektek megvalósítására is, a portfólió tartalmazza az egyén projektekben való részvételéről szóló visszajelzéseket is, az önmaga által adott és a társaktól, tanároktól kapott értékeléseket.

A szakiskolák 9. évfolyamán folyó **gyakorlati oktatás**, és a **10. évfolyamán folyó szakmai alapozás során** egy szakmacsoport közös (elméleti és gyakorlati) szakmai ismereteinek oktatása; készségek, képességek fejlesztése folyik. A gyakorlati oktatás és a szakmai alapozás keretében a tanulók megismerkednek a kiválasztott szakmacsoport jellemző technológiáival, az itt használt anyagokkal, megismerik a szakmacsoportba tartozó szakképesítéseket, ezáltal segítséget kapnak az Országos képzési jegyzékben szereplő, számukra leginkább megfelelő szakképesítés kiválasztásához.

Az oktatás célja a szakmacsoport közös elméleti és gyakorlati ismereteinek átadása, a jellemző technológiák, anyagok bemutatása, tapasztalatszerzés, és olyan szakmai kompetenciák elsajátítása, amelyek hatékonyan segítik sikeres helytállást a szakképzési évfolyamon, és lehetővé teszik a tanulószervezés megkötését.

A közoktatási törvény 8/A. § (1) bekezdésében önálló kategóriaként szerepel a **szakmai előkészítő oktatás**. A szakiskolai kerettanterv a szakmai előkészítő oktatást nem önálló programelemként valósítja meg, hanem az egész kilencedik-tizedik évfolyamos program szervező elveként érvényesíti. Ha a szakiskolai kilencedik-tizedik évfolyamos kerettanterv és program elsődleges célja az, hogy fejlessze a tanulóknak a szakmatanulás elkezdéséhez szükséges kompetenciáit, akkor a teljes program szakmatanulásra felkészítő programként értelmezhető.

A helyi tantervek kialakítása során arra kell törekedni, hogy – elsősorban a kilencedik évfolyamon – a gyakorlati oktatás során a tanulók több szakmaterülettel ismerkedjenek meg.

3.3. A tanterv alkalmazása

A szakiskola kilencedik-tizedik évfolyamain a kötelező tanórai foglalkozás időkerete napi 5,5 óra, heti 27,5 óra. A kötelező és szabadon választott órák összege egy tanítási héten a közoktatásról szóló törvény 52. §-ában meghatározott időkeretet a hetedik-tizenharmadik évfolyamon legfeljebb négy tanítási órával haladhatja meg.

A kerettanterv a kötelező tanórai foglalkozások heti 27,5 órájára fogalmaz meg ajánlásokat. A jogszabály lehetővé teszi, hogy a szakiskolák 10. évfolyamán – a kötelező tanórai foglalkozások legfeljebb negyven százalékában – szakmai alapozó elméleti és gyakorlati oktatást folytassanak.

A tanterv szerkezetének jellemzői

Ez az ajánlott kerettanterv egy szemléletében, tartalmában és módszereiben hangsúlyosan a tanítástanulás folyamatára koncentráló, alapvetően a képességek fejlesztését célzó, gyakorlatközelí.

Alapelvek

1. A tanterv moduláris szerkezetű.
2. A modulok a műveltségterület és szakmacsoportok kiemelt tartalmi területeit integráltan kezelik.
3. Az integráció jellemző a 9–10. évfolyamok gyakorlati oktatás és szakmai alapozó oktatás moduljaira is – az elmélet és gyakorlat feldolgozási módjaiban.
4. A modulok középpontjában a tevékenység által fejleszthető kompetenciák állnak, feltételezve, hogy a tanulás aktív folyamat.
5. A tevékenység, problémamegoldás segíti a megértés folyamatát, fejleszti a tanulók önismeretét, együttműködési készségeit, kognitív és tanulási képességeit.
6. A tantervi modulok kiindulópontja mindenkor a tanuló közvetlen tapasztalata, előzetes ismeretei.
7. A tantervi modulok elsődlegesen nem az ismeretközvetítést, hanem a képességfejlesztést célozzák, a feldolgozásukat célzó tevékenységek a diákokat aktivizálják, cselekedtetik és gondolkodtatják. Ennek megfelelően kiemelt szerep jut a kooperatív technikáknak, a terepmunkának, a projektnek, a kutatómunkának, a drámapedagógiai módszereknek.
8. A modulok lehetőséget biztosítanak hosszmetzeti és keresztmetzeti egyedi tantervek megszerkesztésére. A témákat, tartalmakat nem tekintjük kötelező tananyagnak, törzsanyagnak vagy kiegészítő anyagnak. A kerettantervnek azt a szerepet szánjuk, hogy segítséget nyújtson az iskola pedagógiai programjának, helyi tantervének kialakításában.

3.4. A tantárgyak követelményeinek teljesítéséhez rendelkezésre álló időkeret

Tantárgy	9. évf (óra/év)	10. évf. (óra/év)
Magyar nyelv és irodalom/ Drámajáték / Kommunikáció	92,5	92,5
Matematika	74	74
Történelem / társadalmi ismeretek	74	74
Természetismeret / környezeti tanulmányok	74	74
Angol nyelv	74	74
Informatika	74	74
Testnevelés és sport / Tánc	74	74
Osztályfőnöki	74	74
Pályaorientáció/ Gyakorlati oktatás	407	-
Szakmai alapozó oktatás	-	407
Kötelező tanórai foglalkozások óraszám	1017,5	1017,5

3.5 A Nat műveltségterületeinek megjelenése a szakiskola tantárgyi rendszerében

A Nat műveltségi területei	Tantárgyak
Magyar nyelv és irodalom	Magyar nyelv és irodalom, Drámajáték, Kommunikáció
Élő idegen nyelv	Angol nyelv
Matematika	Matematika, Természetismereti tantárgyak,
Ember és társadalom	Történelem, Társadalomismeret, Gazdaság földrajz,
Ember a természetben	Természetismeret / környezeti tanulmányok
Földünk – környezetünk	Földrajz, Társadalomismeret, Természetismereti tantárgyak
Művészetek	Magyar nyelv és irodalom,
Informatika	Informatika, Angol nyelv, Matematika, Társadalomismeret, Természetismereti tantárgyak
Életvitel és gyakorlati ismeretek	Pályaorientáció, Gyakorlat orientáció, gyakorlati oktatás,
Testnevelés és sport	Testnevelés és sport, Táncórák

3.6. Pályaorientáció, gyakorlati oktatás, szakmai alapozó elméleti és gyakorlati oktatás

A pályaorientáció és a gyakorlati oktatás a 9. évfolyamon folyó oktatás, melynek célja a pályaválasztási döntés megalapozása, a tanuló önállóságának fejlesztése, önbizalmának növelése, érdeklődésének felkeltése, a szakképzéssel és a foglalkoztatási rendszerrel kapcsolatos információk, tapasztalatok átadása.

A pályaorientáció összekapcsolja a különböző tantárgyak közös elemeit. Az oktatás tartalma elsősorban a tanulók tapasztalataira épül. A tanulók vagy tanulócsoportok aktuális problémái, igényei, az osztály, az iskola eseményei jelenthetik a kiindulást a képzési cél eléréséhez. A tanulmányi kirándulások, üzemlátogatások, külső szakértők meghívása elősegítik a pályaválasztás folyamatát, és hozzájárulnak a tanulók eredményes iskolai szocializációjához.

A pályaorientáció és a gyakorlati oktatás keretében a tanulók megismerik a különböző szakmacsoportok tevékenységformáit és szakmai lehetőségeit. A pályaorientáció és a gyakorlati oktatás integrálva is oktatható.

A szakiskolákban a szakmai alapozó elméleti és gyakorlati oktatás keretében a különböző szakmacsoportok általános bevezetése, készségek, képességek fejlesztése folyik, tevékenységorientált formában. A szakmai alapozó elméleti és gyakorlati oktatás célja a tapasztalatszerzés, a megalapozott pályaválasztási döntés megerősítése. Ezt a programban részt vevő tanulók helyzete, motivációs szintje elkerülhetlenné teszi. A program nem korlátozódik a manuális munkára. A gyakorlati problémákhoz kapcsolódik, amelybe az adott foglalkozási területek igényeihez szervesen illeszkedő műveltségmodulok is integrálódnak. A szakiskolában a gyakorlati oktatást, és a szakmai alapozó gyakorlati oktatást iskolai tanműhelyben (tankertben, tanirodában) kell megszervezni.

A szakmai alapozó elméleti és gyakorlati oktatás keretében egy szakmacsoport közös ismereteinek nyújtása; készségek, képességek fejlesztése folyik, ahol a tanulók megismerkednek a kiválasztott szakmacsoport jellemző technológiáival, a felhasznált anyagokkal, megismerik a szakmacsoportba tartozó szakképesítéseket, s felkészülnek az Országos Képzési Jegyzékben szereplő konkrét szakképesítés kiválasztására.

3.7. Az alkalmazható tankönyvek, segédletek és taneszközök kiválasztásának elvei

Az iskola pedagógusai a tanévenként megjelenő szakmai és közismereti tankönyvjegyzékből, a szakmai tankönyvbemutatókon szereznek tudomást az alkalmazható tankönyvekről.

A munkaközösségek a központi programok, helyi tantervek és tanmenetek alapján döntenek:

- a) a tankönyvekről,
- b) a munkafüzetekről,
- c) a taneszközökről,
- d) és az egyéb tanulmányi segédletekről.

A nevelőtestület tanévenként dönt a tartós használatú tankönyvekről a munkaközösségek ajánlásai alapján.

Az iskola a szülőket a beiratkozás napján (9., 11., 12. évfolyam), illetve a tanévzáró napján (10., 12., évfolyam) tájékoztatja azokról a tankönyvekről, tanulmányi segédletekről és taneszközökről, amelyekre a következő tanévben a nevelő és oktató munkához szükség lesz.

A tankönyvek, tanulmányi segédletek és taneszközök kiválasztásának elvei:

- a) igazodjon a képzés követelményeihez, korszerű és színvonalas legyen,
- b) igazodjon a tanulók előképzettségéhez,
- c) hatékonyan segítse a tanulási munkafolyamatot,
- d) igazodjon a hátrányos helyzetű tanulóink anyagi helyzetéhez.

3.8. Az iskola magasabb évfolyamára lépés feltételei

A Köznevelésről (1993. LXXIX. Tv. 12.§) szóló törvény és a nevelési-oktatási intézmény működéséről (11/1994. (VI.8.) MKM) szóló rendelet értelmében:

A tanuló kötelessége különösen, hogy részt vegyen a kötelező és a választott foglalkozásokon és szakmai gyakorlaton.

Nem osztályozható év végén a tanuló, ha egy tanítási évben az igazolt és az igazolatlan mulasztása együttesen meghaladja 9-10.évfolyamon a 250 tanítási órát, a szakképző évfolyamon az elméleti vagy a gyakorlati órák 20%-át. A nevelőtestület engedélyezheti az ilyen tanuló esetében, hogy osztályozó vizsgát tegyen. (Az osztályozó vizsga csak akkor tagadható meg, ha az igazolatlan mulasztások száma meghaladja az igazolt mulasztások számát.)

A 9-10. évfolyam osztályozó vizsgája esetén a 4 alaptantárgyból (történelem, magyar nyelv és irodalom, matematika, fizika) kötelező vizsgát tenni, a többi tantárgy érdemjegye megajánlható. Amennyiben az így megajánlott jegyek bármelyikét a tanuló nem fogadja el, akkor a tanuló az adott tantárgyból is osztályozó vizsgát tesz.

Az osztályozó vizsga bizottság előtt zajlik. A tanulót a nyári szünet megkezdése előtt tájékoztatjuk a vizsga anyagáról, s ezt a szülőnek is megküldjük. A szaktanárok a nyári szünetben egy konzultációs napot is kijelölnek.

A felzárkóztató oktatásra való oktatáshoz való beiratkozáshoz az általános iskolában addig elért évfolyam végzettségét igazoló bizonyítvány szükséges.

A 9. évfolyamra való beiratkozáshoz az általános iskola által kiállított jelentkezési lap, illetve a 8. osztály elvégzését igazoló bizonyítvány szükséges.

A szakképző évfolyamokra való belépés feltételét az érvényes Országos Képzési Jegyzék határozza meg.

A szakképző évfolyamokra való beiratkozáshoz a jelentkező vagy kiskorú esetén a szülő által kitöltött jelentkezési lap és a belépés feltételeként meghatározott előképzettséget igazoló bizonyítvány szükséges.

A tanulók az iskola magasabb évfolyamába, illetve magasabb szakképzési évfolyamába akkor léphetnek, ha az előírt tanulmányi követelményeket sikeresen teljesítették. A nevelőtestület döntési jogkörébe tartozik: a tanulók magasabb évfolyamba lépésének megállapítása

Eredményes osztályozóvizsga után a tanulmányok folytathatók a magasabb évfolyamon. Eredménytelenség esetén a tantárgyankénti bukások számától függően vagy javítóvizsgára vagy évismétlésre kötelezhető a tanuló.

Elégtelen tanév végi bizonyítvány esetén a tanulók az elégtelen tantárgyakból javítóvizsgát tehetnek. Sikeres javítóvizsga esetén a tanulmányok a magasabb évfolyamon folytathatók, elégtelenség esetén a tanévet meg kell ismételni. Három vagy annál több tantárgy elégtelen osztályzata esetén a tanulóknak tanévet kell ismételni.

Az iskola a tanítási év utolsó napján megszünteti annak a nem tanköteles tanulóknak a tanulói jogviszonyát, aki ugyanannak az évfolyamnak a tanulmányi követelményeit második alkalommal sem teljesítette.

A 9-10. évfolyamon a szakmai alapozó gyakorlatból elégtelen év végi osztályzattal minősített vagy osztályozóvizsgára kötelezett tanulóknak a javítóvizsga előtt olyan 15-18 órás intenzív felzárkóztató foglalkozáson kell részt vennie, amely a javítóvizsga része. Igazolatlan hiányzása esetén a javítóvizsga eredménye elégtelen, tanulmányait csak az évfolyam megismétlésével folytathatja iskolánkban.

Az iskola összes évfolyamán a testnevelés tantárgyból osztályozó vizsgára kötelezett vagy elégtelen év végi osztályzattal minősített tanulók 15 órás egyéni szabott osztályozó vagy javítóvizsgát tesznek.

3.9. Az iskolai beszámoltatás, az ismeretek számonkérésének követelményei és formái

A tanulói munka értékelése a pedagógus egyéni feladata, de az egységes követelményrendszer kialakítása és alkalmazása alapvetően meghatározza az iskolaközösség működését.

A tanulói munka értékelésének alapját a tantervek, a tantárgyak szakmai és vizsgakövetelményei határozzák meg. A tanulókkal előzetesen ismertetni kell a számonkérés követelményeit és formáit, amelyek alapján a teljesítményüket értékeljük. A tanulók teljesítményét a pedagógusok nemcsak osztályzatban fejezik ki, hanem kiegészíthetik szóbeli és szöveges értékeléssel is. Az ellenőrzés során az alkalmazott tudást, a logikus gondolkodást kiemelten kell értékelni. A tanulóknak ki kell alakítani az önellenőrzés, önértékelés képességét. Csoportos tevékenységek esetén egymás munkájának folyamatos értékelésére is törekedni kell.

A TANTÁRGYI OSZTÁLYOZÁS ÁLTALÁNOS SZEMPONTJAI:

Az osztályzat korrekt és tárgyilagos legyen, az egyenlő bánásmód elvére épüljön. Az osztályzat tükrözze a tanuló tényleges tudását. A tantárgyi osztályzat nem büntetőeszköz, a magatartás érdemjegybe tartozó hibákért (órai fegyelmezetlenség, beszélgetés, stb.) nem lehet tantárgyi érdemjegyet adni, az értékelést nem befolyásolhatja.

Az igazságtalannak érzett vagy nem megfelelően indokolt érdemjegy esetén a tanuló (az udvariassági szabályok megtartása mellett) a szaktanárhoz, az osztályfőnökhöz, az iskolai diákönkormányzathoz és az iskola igazgatójához fordulhat orvoslatért.

Egy félévben egy-egy tanulónak minimum annyi osztályzatának kell lennie, amennyi az adott tárgy heti óraszám + 1.

Az év végi érdemjegy meghatározásakor az egész éves munkát kell figyelembe venni.

A tantárgyi versenyekre való felkészülést, illetve az ott elért eredményeket tantárgyi osztályzattal is lehet minősíteni, ez a tanuló tanévi teljesítményébe beszámítható.

A fentiekben tárgyalt értékelési szempontokon túl a szakmai gyakorlati oktatásra speciális ellenőrzési és értékelési módszerek is vonatkoznak:

A szakmai gyakorlaton a tanulók munkájának értékelési alapja az általuk készített munkadarab minősége, az elkészítési idő meghatározásával számított teljesítménye.

Összetett munkafeladat készítése esetén részfeladatok is kitűzhetők, ezek önállóan értékelhetők. Ez azonban nem helyettesítheti a kész munkadarab egészének értékelését, osztályozását.

A gyakorlati munka 1-1 tananyag rész végén is osztályozható, sőt egy-egy témakör minden csoportja ill. annak minden darabja is önállóan értékelhető, osztályozható.

Kész munkadarabot mindig értékelni kell, hiszen ez komplexen tartalmazza a tanuló szakmai elméleti tudását, gyakorlati tevékenységét, tapasztalatát.

Nagyon fontos a szakoktató szóbeli magyarázattal történő értékelése, rámutatva a hiányosságokra, problémákra, de kiemelve a jó, dicséretre méltó teljesítményt.

Az osztályzattal kiegészített értékelésnek ki kell térnie a szakmai elméletben tanultakra, annak önállóan történő alkalmazására az adott munkafeladat készítésekor.

Ha egy munkadarabból a tanuló többet készít, akkor az értékelésben a minőség mellett a teljesítménynek is meg kell jelennie. Az első – bemutatás alapján készített – munkadarabnál még nem, de a továbbiaknál egyre rövidebb elkészítési idő határozható meg.

Az előre meghatározott elkészítési idő alapján a tanulók teljesítménye %-ban mérhető, és így két osztályzattal értékelhető egy munkadarab: egy a munka minőségére, egy a teljesítményére.

A javíthatatlan hiba miatti selejt munkadarabra a tanuló csak elégtelen osztályzatot kaphat. Elégséges szinthez 50%-os teljesítmény szükséges. A 100 vagy annál magasabb %-os teljesítmény két osztályzattal is értékelhető akkor, ha a munkadarabok minősége kifogástalan.

ÉRTÉKELÉSI ALAPNORMÁK:

Jeles (5) érdemjegyet kap a tanuló, ha:

a vele szemben támasztott szakmai, tantervi követelményeknek kifogástalanul eleget tesz, tudását önállóan, segítség nélkül tudja írásban vagy szóban előadni, ismereteit különböző feladatok során hibátlanul tudja alkalmazni, összefüggéseket jó érzékkel felismer, gyakorlati feladatait precíz minőségben, az előírt elkészítési időn belül oldja meg.

Jó (4) érdemjegyet kap a tanuló, ha:

a vele szemben támasztott szakmai, tantervi követelményeknek megbízhatóan eleget tesz, tudását némi segítséggel tudja írásban vagy szóban előadni, ismereteit különböző feladatok során jelentéktelen hibával tudja alkalmazni, összefüggéseket felismer, gyakorlati feladatait elfogadható minőségben, az előírt elkészítési időn belül elkészíti.

Közepes (3) érdemjegyet kap a tanuló, ha:

a vele szemben támasztott szakmai, tantervi követelményeknek pontatlanul eleget tesz, tudását önállóan csak többszöri segítséggel tudja írásban vagy szóban előadni, ismereteit különböző feladatok során néhány hibával tudja alkalmazni, összefüggéseket rávezetéssel felismer, gyakorlati feladatait javítható minőségben, az előírt elkészítési időn belül vagy az elkészítési időt túllépve oldja meg.

Elégséges (2) érdemjegyet kap a tanuló, ha:

a vele szemben támasztott szakmai, tantervi követelményeknek jelentős hiányossággal tesz eleget, tudását csak folyamatos segítséggel tudja írásban vagy szóban előadni, ismereteit különböző feladatok során csak súlyos hibákkal tudja alkalmazni, összefüggéseket önállóan nem ismer fel, gyakorlati feladatait javítható (de nem selejt) minőségben, az elkészítési időt túllépve oldja meg.

Elégtelen (1) érdemjegyet kap a tanuló, ha:

a vele szemben támasztott szakmai, tantervi követelményeknek nem tesz eleget, tudását pedagógusi segítséggel sem tudja írásban vagy szóban előadni, ismereteit különböző feladatok során nem tudja alkalmazni, összefüggéseket segítséggel sem ismer fel, gyakorlati feladatait javíthatatlan (selejt) minőségben készíti el, vagy az elkészítési időt jelentős mértékben túllépi.

A SZÁMONKÉRÉS FORMÁI

Szóbeli felelet:

kérdés – felelet

levezetés

önálló előadás

táblai rajz, szerkesztés

Írásbeli felelet

Ideje szerint:

röpdolgozat

témazáró dolgozat

dolgozat

házi dolgozat

Formája szerint:

kérdés – felelet

rajzos jellegű feladat

teszt

számításos feladat

leíró jellegű feladat

szerkesztéses-feladat

Gyakorlati feladat végrehajtása (a tanulók által önállóan készített, komplex tudást igénylő feladatok elvégzése)

termékek, munkadarabok elkészítése

kiállítások, bemutatók létrehozása

rajzok, tervek elkészítése

szakmai gyakorlatból félévi és év végi szintfelmérés: önálló munkavégzés meghatározott munkadarabon

anyagvizsgálatok elvégzése, dokumentálása

gyűjtemények, dokumentációk készítése

Az otthoni feladatok végrehajtása:

gyakorló feladatok elvégzése

gyűjtemények, dokumentációk készítése

rajzok, tervek elkészítése

szabásminták elkészítése

egyéb önálló munkák

munkafüzet kitöltése

számítógéppel kivitelezett megoldások

könyvtár és Internet használat lehetőségét tartalmazó megoldások

Az írásbeli beszámoltatások formái, korlátai, a tanulók tudásának értékelésében betöltött szerepe, súlya

Röpdolgozat

10-15 perces, kisebb tananyagrészt magába foglaló rajzos-írásos önálló munka, az előző órán tanult anyag számonkérése. Minden órán iratható, előzetes bejelentés nélkül.

Dolgozat

45 perces, átfogó anyagrészt záró rajzos-írásos önálló munka, előző órán való bejelentéssel.

Témazáró dolgozat

45 perces (szakrajzból 90 perces is lehet), több kisebb vagy nagyobb anyagrészt foglal magában. Előzetes ismétléssel, összefoglalással, rendszerezéssel, előzetesen (2 tanítási órával előbb) bejelentve.

A dolgozatok és témazáró dolgozatok formáját, tartalmát és értékelési módját a munkaközösségek tantárgycsoportokon belül is egyeztetik. A pedagógusok a dolgozatok megírása előtt az értékelés szempontjait és módszereit a tanulókkal ismertetik.

A témazáró dolgozatok értékelése a szakelméleti tantárgyaknál pontozással történik, ami hasonlít az adott szakképesítés írásbeli vizsgakövetelményeiben kialakított értékrendhez. A témazáró dolgozatok helye a tanmenetek tananyagbeosztásában szerepel. Minden írásbeli osztályzat bekerül a naplóba és a tanuló ellenőrző könyvébe.

A témazáró dolgozat jelentőségét hangsúlyozzuk, a naplóban megkülönböztetve jelöljük (pl. pirossal, bekarikázva stb.), a félévi és év végi zárásnál súlyozottan vesszük figyelembe. A tanuló egy napon kettőnél több előzetesen bejelentett dolgozatot nem írhat.

Ha a tanuló tartósan igazoltan hiányzik az iskolából, első munkanapján felmentést kap a beszámoltatás alól, és a hiányzás időtartamát figyelembe véve egyeztetik a tananyagpótlás és a beszámoltatás időpontját a szaktanárokkal.

3.10. Az otthoni felkészüléshez előírt feladatok meghatározásának elvei és korlátai:

A tananyag feldolgozásában, az ismeretek gyarapításában, a készségek kialakításában és gyakorlásában jelentős szerepe van a pedagógus által irányított otthoni tanulói munkának. Eredményességét az egységes elvek, a feladatok belső arányának kézbentartása, az osztályban tanító pedagógusok közötti folyamatos koordináció alapvetően meghatározza.

Az otthoni feladatok a tanórai anyag felhasználásával a gyakorlást, az önálló gondolkodást, az ismeretek gyarapítását szolgálják. A feladatokat úgy kell meghatározni, hogy az egyértelmű, iránymutató, valamennyi diák számára elvégezhető és határideje betartható legyen. Az otthoni feladatok elkészítése - egyik óráról a másikra - nem igényelhet 1 óránál többet.

Az otthoni feladatok kiadásával egyidejűleg tájékoztatjuk a tanulókat az ellenőrzés, értékelés módjairól. Egyénre szabott feladatokkal ösztönözzük tehetséges, érdeklődő tanulóinkat a további fejlődésre. Szakrajz tantárgyból a házi feladat elkészítése feladatcsoportonként, illetve témakörönként mindenkor osztályzattal is értékelt.

A tanév rendje szerinti iskolai szünetek idejére nem adható házi feladat!

3.11. A tanulói magatartás, szorgalom értékelésének követelményei, formái:

A tanuló magatartása tükrözi a közérzetét, az iskolával való elégedettségét, minden esetben a neveltségi szintjét.

Célunk és közös érdekünk, hogy tanulóink elfogadjanak és kifejlesszenek egy olyan erkölcsi értékrendet, amely az egyén és az iskolai közösség fejlődését is segíti.

Az elvárásokat világosan kell megfogalmazni. Fontos, hogy a tanuló megértse, hogy a jó magatartás nem öncélú elvárás, hanem az eredményes közös munka alapfeltétele.

Az elvárásoknak megfelelő, vagy arra nagyon törekvő tanulót dicsérjük meg, amikor lehet. Az elmarasztalásban is tartsuk be a fokozatosságot és legyünk következetesek.

A magatartás osztályzat kialakításakor vegyük figyelembe a tanuló:

- a) tanórai fegyelmét, együttműködő-készségét, kötelességtudatát,
- b) kultúralt, tisztelettudó viselkedését tanáraival és diáktársaival,
- c) diáktársaival való becsületességét, megértését, együttműködését,
- d) az iskola és az osztályközösség munkájában való részvételét,
- e) a mikrokönyezet kialakításában és megőrzésében való részvételét stb.

A tanulók félévi és év végi magatartás és szorgalom osztályzatát - a szakoktatók, szaktanárok és az osztály diákközösség egyetértésével, véleményének figyelembevételével - az osztályfőnök állapítja meg és az osztályozó értekezleten a nevelőtestület hagyja jóvá.

Nem lehet a magatartása példás annak a tanulónak, akinek az adott félévben igazolatlan órája van. A 10 óra feletti igazolatlan mulasztás esetén a magatartás csak rossz minőségű lehet. Két igazolatlan órát meghaladó hiányzás miatt a magatartás osztályzat az adott félévben közepes is lehet. Ha az iskolai Házirendben foglalt kötelezettségeit a tanuló szándékosan vagy gondatlanul megszegi, a tanórai fegyelmi büntetésben részesíthetik. (A fegyelmező intézkedések és fegyelmi büntetések egymásra épülő fokozatait a Házirend tartalmazza.)

A fegyelmi büntetések csak a tanév végén évülnek el. A második igazgatói szintű fegyelmező intézkedés esetén a tanuló adott félévi magatartás osztályzata csak rossz minőségű lehet. Az első félévi magatartás és szorgalom osztályzatok a második félévben javíthatók.

Az iskolai követelmények maradéktalan teljesítése a tanulók számára dicsérettel jár, a dicséretnek fokozatai vannak. Az írásos dicséretet a magatartás osztályzatba beszámíthatók.

A tanév végén a sem igazoltan, sem igazolatlanul nem hiányzó tanulók a példás magatartási osztályzat mellett külön jutalomban is részesülnek.

A szorgalom nehezen mérhető, azonban törekednünk kell arra, hogy a tanuló képességeit és eredményeit egyidejűleg vessük össze a szorgalom osztályzat kialakításánál. Fontos figyelni a tanuló szorgalmának változására, elemezzük azt, és értékeljük a pozitív-negatív irányú eltérést is. A tanuló szorgalmát értékelni kell szóban, a jelentősebb fejlődést írásban. A szorgalom minőségére – félévkor és év végén – a „példás, jó, változó, hanyag” kifejezéseket kell alkalmazni. Példás szorgalma nem lehet annak a tanulónak, aki valamely tantárgyból félévkor, vagy év végén elégtelen osztályzatot kapott.

3.12. A tanulók fizikai állapotának méréséhez szükséges módszerek

A Köznevelésről szóló törvény 41.§ (5) kimondja, hogy „Az általános iskolában, középiskolában és szakiskolában évente két alkalommal”, ősszel és tavasszal gondoskodni kell a tanulók fizikai állapotának méréséről. Az általános fizikai teherbíró képesség mérése során feltérképezhető az egyes képességek területén mutatkozó hiányosságok. E hiányosságok feltárása, a tanulók életmódjának ismerete kiindulási alapul szolgál mind az egyéni, mind a közösségi fejlesztő, felzárkóztató programok elkészítéséhez, lehetőséget biztosítva az egészségileg hátrányos helyzet megszüntetésére, az általános fizikai teherbíró képesség fokozatos fejlesztésére, a szükséges szint elérésére, megtartására.

A Grassalkovich Alapítványi Szakiskolában is eleget teszünk a törvény előírásainak, így minden tanév elején, (általában szeptember utolsó hetében) és minden tavasszal (május végén) elvégezzük a felméréseket. Az Oktatási Minisztérium Testnevelési Bizottsága által összeállított tesztet hajtjuk végre.

A teszt-vizsgálat értéke és hatékonysága nagymértékben múlik a szigorú gyakorlati végrehajtáson és a tanulók motiváltságán.

Az összehasonlíthatóság érdekében a tesztek végrehajtási körülményei minden diáknál, illetve minden mérésnél azonosak, ezért a méréseket minden esetben a testnevelő végzi (így nagyobb időráfordítást igényel a feladatmegoldás, de a mérések pontosabbak, egymáshoz viszonyíthatók).

Az emberi motorikus tevékenység fejlesztése, fejleszthetősége

A motorikus képességek két fő nagy csoportja: a kondicionális képességek és a koordináció.

A motorikus képességek fejlődését, fejlesztését befolyásoló legfőbb tényezők:

biológiai fejlődés (érés)

sokoldalú általános és speciális fizikai képzés

A motorikus képességek színvonala függ az adottságoktól (öröklött fiziológiai, biológiai, testi adottságok) és a gyakorlástól.

A motoros képességek tehát adottságokra épülnek és tevékenység közben, gyakorlás folyamán fejlődnek. A biológiai érés során a szervrendszerek eltérő ütemű fejlődést mutatnak, s ennek következtében az egyes életkorokban a képzésben, a sportbeli felkészítésben más és más képesség vagy tulajdonság fejlődése kerül előtérbe.

A teljes érettség elérésével - a felnőtt kor kezdetén, amikor a kronológiai és biológiai életkor között a legkisebb az eltérés - a motorikus fejlettség színvonala eléri az egyénre jellemző felnőttkori szintet.

Általános fizikai teherbíró-képesség

Az egészség a jó testi, lelki és szociális közérzet állapota. A gyakorlatban az egészségesnek mondható emberek között a fizikai terhelhetőség, a fizikai fitness szint szempontjából jól mérhető különbségek mutatkoznak. E különbségek felfedése – a pillanatnyi edzettségi állapot meghatározása – szükséges az egyes kondicionális képességek fokozatos fejlesztéséhez, az optimális egyénre szabott mozgásmennyiség összeállításához.

Az országosan egységes adatszolgáltatáshoz évente két alkalommal, a tanulók általános fizikai teherbíró-képességének minősítéséhez (ezen faktorok közül az aerobic kapacitás és az általános testi erő mérésére összeállított motorikus próbákban elért teljesítményt) kell megbízhatóan, objektív módon mérni és értékelni.

Iskolánkban az alapméréseket végezzük el.

A testnevelés sajátos eszköz- és módszer-rendszerével mérve olyan – megbízható, egyszerű, objektív (terhelés műszeres vizsgálatokkal alátámasztott) - mérési módszert és értékelési rendszert adunk mindkét nem, minden korosztálya számára, amely különösebb anyagi- és időráfordítás nélkül bárhol elvégezhető, ezért a gyakorlati életben kiválóan alkalmas a tanulók pillanatnyi fizikai állapotának országosan egységes minőségellenőrzésére.

Az általános fizikai teherbíró képesség mérésének fő célja

Az iskolai testnevelés és sport egészségmegőrző hatásának növelése, egészségmegőrző szerepének népszerűsítése és tudatosítása az iskoláskorú fiatalok körében alapvető feladat.

Minőség-ellenőrzés: az általános fizikai teherbíró képesség egységes mérése, értékelése, minősítése.

Minőségbiztosítás: minden fiatal – képesség szerinti differenciált terheléssel, szükség esetén felzárkóztató program biztosításával – úgy jusson el a felnőtté válásig, hogy az egészséges létezéshez szükséges fizikai szintet elérje, megtartsa.

Az oktatásban eltöltött évek alatt a rendszeres testedzés egészségmegtartó, egészségjavító szerepének tudatosítása.

Az iskolaorvosi szolgálat vizsgálati módszereinek, illetve adatainak kibővítése, hogy a testnevelők által mért adatok ismeretében az iskolaorvos is felvilágosítást kapjon a tanulók funkcionális állapotáról.

Az elsődleges prevenció alapja a közvetlen kapcsolattartásra épített, szoros orvos-pedagógus együttműködés.

Az általános fizikai teherbíró-képesség mérésének lehetőségei

Erőnléten az egyén fizikai, pszichikai összetevőjét értjük, amelyet mindenekelőtt az állóképesség, az erő és a gyorsaság, a velük kapcsolatos pszichikai tulajdonságok határoznak meg. A koordinációs képességek fejlesztése lényegében az ügyesség edzése. A koordinációs képességek fejlesztésével végső soron a mozgás végrehajtásának és gazdaságosságának pontosságát javítjuk. Fejlődése szoros összefüggésben van a kondicionális képességek fejlődésével. Koordinációs képességek: mozgástanulási képesség, mozgásszabályozás, hallási, látási ingerekre reagálás, ritmusképesség, tájékozódási képesség, egyensúlyozási képesség.

A testnevelő által elvégzendő feladatok

Egységes minőség-ellenőrzés

Az országosan egységes adatszolgáltatáshoz tanév elején és a tanév végén meg kell mérni a fizikai állapot minősítéséhez szükséges motorikus próbákban elért teljesítményt, és a mért eredmények pontértékei alapján kell az értékelést és a minősítést elvégezni.

Egységes minőségbiztosítás

Fel kell tárnai az egészség szempontjából leglényegesebb kondicionális képességek területén mutatkozó esetleges hiányosságokat, és képesség szerinti differenciált terheléssel törekedni kell azok mielőbbi felszámolására. Rendszeres testedzési lehetőség biztosításával- a tanárnak, a tanulónak, és a szülőnek- törekedni kell az egészséges létezés stabil magatartását elősegítő „kell-szint” megtartására.

Folyamatos visszacsatolás

A tanulók aktív közreműködésével a megtervezett foglalkozások keretében végzett rendszeres testedzés hatásának elemzése. Az elért változás nyomon követésének biztosítása: a tanár, a diák, a szülő számára. A pillanatnyi fizikai szinttel való szembesülés során a fiatalok önismeretének, tárgyilagos önértékelésének, akaratának és önbecsülésének fejlesztése.

A mérés általános szempontjai:

A tanulók valamennyi tesztet sportfelszerelésben hajtják végre!

Valamennyi tesztet a tornateremben végezzük, mert itt a feltételek szinte mindig közel azonosak. Minden tesztre külön utasítások vonatkoznak, melyeket szigorúan betartatunk az összehasonlíthatóság érdekében. A tesztfeladatokat a tanulók mindig pihenten hajtják végre. A hajlékonysági teszt előtt bemelegítést, nyújtást végezni tilos!

Az iskolában használt motoros tesztek és mérésük sorrendje:

Hajlékonysági teszt: ülésben előrenyúlás

Dinamikus láberőt mérő teszt: helyből távolugrás

Törzserőt mérő teszt: sit-up teszt, felülések

Funkcionális karerőt mérő teszt: függés hajlított karral

Futási sebességet, fűrgeséget mérő teszt: 10x5 m ingafutás

Kardio-respiratorikus állóképességi teszt: 12 perces futás (Cooper-teszt)

Az általános fizikai teherbíró-képesség megszerzésére, megtartására hétköznap a testnevelési órák és a sportköri foglalkozások, hétvégén túrák és egyéb sportvetélkedőkön való részvétel biztosít lehetőséget iskolánk diákjainak.

4. A hátrányos helyzetű tanulók integrált oktatása

„A mi munkánkban a magatartási nehézség nem akadályozza, hanem segíti a pedagógust a következő lépés megtervezésében.”

(részlet a „Kis Tigris” Gimnázium és Szakiskola pedagógiai programjából)

A fenti idézetből következik, hogy az iskola pedagógusai úgy érzik, hogy az intézményes nevelésnek, programoknak tartalommal kell megtelnie, mert a nevelésben az utóbbi évtizedben a túlhangsúlyozott gyermekközpontú nevelés kiüresedett. Ezért szükség van a már meglévő programjaink továbbfejlesztésére, új módszerek alkalmazására a tanítás – tanulás folyamatában, a pedagógusok tapasztalati tudásának gyarapítására.

A spontán szocializáció már elégtelen a gyermek számára, mivel az iskolába már magával hozza a család szocializációs mulasztásaiból eredő hátrányokat. Úgy gondoljuk, hogy a gyermek lelki, kapcsolati struktúrájának felmerése, kompetencia tartományokra bontása, képességeinek alapozása, a hátrányos szociokulturális környezet ellensúlyozása a nevelés legfontosabb feladata. Így az iskola oktatási funkciói mellett egyre erőteljesebben előtérbe kell helyeznünk a személyiségformálást, a hátrányos megkülönböztetés elkerülését, az együttnevelést, az integrációt.

A nevelési – oktatási intézmények működéséről szóló **11/1994(VI.8) MKM rendelet** kiegészült két olyan új oktatási – szervezési formával, amely normatíva biztosításával ösztönzi a hátrányos helyzetű tanulók integrált keretek között megvalósuló – a szociális helyzetből és fejlettségéből eredő hátrányok ellensúlyozását célzó – iskolai nevelésének – oktatásának megszervezését.

4.1. Az integrációs felkészítés

Az integrációs felkészítés pedagógiai rendszerének fontos kitételei az együttnevelés, a tapasztalati tanulás és az együttműködés. Az együttnevelés azt jelenti, hogy az iskola szociálisan befogadóvá, és egyben arra is alkalmassá válik, hogy a legkülönbébb társadalmi háttérű tanulók előmenetelét színvonalromlás nélkül biztosítsa. Az együttnevelés előmozdítja az intézmények, a partnerek és a környezet rugalmasabb együttműködését, ami alapfelvétele az előítélet csökkenésének. Ez az alapja annak, hogy az iskola eleget tegyen alapfeladatainak a társadalmi konfliktushelyzetek megelőzésének érdekében. Hiszen a népesség iskolázottságának, műveltségének különbségei, és az egyre növekvő egyéb társadalmi egyenlőtlenség halmozódó feszültségségként van jelen a társadalomban.

Az integrációs programunk célterületei:

- a) a hátrányos helyzetű, elsősorban roma tanulók iskolai kudarcának és lemorzsolódásának megelőzése;
- b) a hátrányos helyzetű, elsősorban roma tanulók iskolai sikerességének elősegítése;
- c) a hátrányos megkülönböztetés nélküli integrációs oktatási gyakorlatok bevezetése annak érdekében, hogy ezzel javítsuk az esélyeiket a munkaerőpiacon, segítsük az esélyegyenlőség megteremtését és a társadalmi beilleszkedést.

A tanulmányaiban nehezen haladó, többször évfolyamot ismétlő, túlkoros diákok szülei általában szociális és családi okokra hivatkozva kérik gyermekük magántanulói jogviszonyának engedélyezését. A kérést általában a gyermek érdekében az iskola vezetése nem engedélyezhette, ezért és más okból (pl.: a lányok gyermeket szülnek) 20 %-os a lemorzsolódás.

A hátrányos helyzetű tanulók nagy részénél a tanulás iránti motiváció nagyon gyenge, iskolafáradtságuk miatt a hagyományos pedagógiai módszerekkel szemben ellenállók. Bár ezek a családok nehéz anyagi és szociális körülmények között élnek, nagy szükség lenne arra is, hogy a szülők magasabb követelményeket támasszanak gyermekeikkel szemben, partnerei legyenek az iskola nevelő-oktató munkájának. Ezeken változtatni elsősorban jó neveléssel, képzéssel lehet. Iskolánkban az integrációs programmal kívánjuk megteremteni az esélyegyenlőséget a hátrányos helyzetű tanulóink számára, és csökkenteni a lemorzsolódást.

4.2. Tanítási-tanulási eszközrendszer

Iskolánkban már működik, de fejlesztenünk kell:

- a) fejlesztő gyógypedagógiai program
- b) drámapedagógiai módszerek osztályfőnöki és kommunikációs óra keretében
- c) multikulturális elemek az angol nyelv és történelem órán
- d) egyéni bánásmód
- e) értékelő megbeszélések
- f) szöveges értékelés (szakmai előkészítő évfolyam)

- g) pályorientáció
- h) részvétel az Útravaló – Út a szakmához programban és más ösztöndíjprogramokban
- i) tanulásmódszertan az osztályfőnöki óra keretében
- j) tevékenység-központú foglalkozás pályorientáció keretében
- k) tantárgyi képességfejlesztés
- l) kommunikációs készségfejlesztés
- m) mentorrendszer az Útravaló program, patronálás az osztályfőnöki munka keretében
- n) projektmódszer
- o) problémamegoldó fórum
- p) egyéni fejlődési napló
- q) esetenkénti kooperatív tanítás
- r) roma származású pedellus és ifjúság- és gyermekvédelmi felelős

4.3. A hátrányos helyzetű tanulók integrált pedagógiai rendszerének céljai:

Célunk, az egyéni különbségekre alapozott nevelés kialakítása: az integráció. Mindenki számára a saját komplex személyiségstruktúrájának leginkább megfelelő optimális fejlesztés biztosítása, figyelembe véve előzetes tudását, annak gyengébb és erősebb területeit, a tanuló igényeit, törekvéseit, érdeklődését, személyiségének rá jellemző vonásait. Összegezve: nevelésünk és oktatásunk igazodjék a gyermekhez.

A szándékos nevelés a személyiségfejlődés segítségét szolgálja. Célja a személyiséget átfogó komponensrendszerek és azok alapvető komponensei (pl.: a szociális kompetencia, pozitív egyéni értékrend és képességrendszer) fejlesztésének elősegítése.

A tanulókra vonatkozóan:

- a) A hátrányos helyzetű tanulók esélyegyenlőségének biztosítása.
- b) A tanuláshoz való viszony áthangolása.
- c) A tanórai aktivitás növelése (kooperatív módszer alkalmazásával).
- d) Hatékony tanulási módszerek, technikák elsajátítása. A kampányszerű tanulás elkerülése.
- e) Az alapképességek (koncentráció, emlékezet, szövegalkotás, szövegértés, beszéd) fejlesztése.
- f) A továbbtanuláshoz szükséges információk átadása.
- g) Személyiségfejlesztés.

A pedagógusokra vonatkozóan:

- a) Szemléletváltás. Hospitálásra épülő együttműködés.
- b) Az integráció elfogadása.
- c) A módszertani eszköztár bővítése – képzések. A módszertani elemek szélesebb körű alkalmazása a tanári együttműködést szorosabbá és tudatosabbá teszi.
- d) Partnerközpontú nevelés.
- e) Esetmegbeszélések rendszeres alkalmazása, melynek során újragondolhatóvá válik az egyéni fejlesztés.
- f) Személyes példamutatás.

Tanári segítőmunka a közösségfejlesztésben. Segítse a tanulókat, az egyes csoportok kezdeményezéseit, azok megvalósítását! Elegendő lehetőséget biztosítson a közösségi cselekvések gyakorlására, ő maga is kezdeményezzen ilyen tevékenységeket! A kommunikációs kultúra megalapozása (vitafórumok, véleménynyilvánítási lehetőségek, érvek, ellenérvek kifejtése, stb.) A beteg, sérült (testi, szellemi) emberek iránti segítőkészséget igyekezzen kialakítani a tanulóknak!

4.3.1. Módszertani feladatok:

Tanulói differenciálás heterogén csoportban.

Kooperatív tanulási módszer használata. Ezzel a tanulásszervezési módszerrel hatékonyabbnak bizonyul a munkánk, mert a gyermek aktivitására épül, a tapasztalatszerzés útján a gyermek ismeretei mélyebbé válnak. Tanulóink jobban figyelnek egymásra, segíthetik egymást, toleránsabbá,

empathikusabbá válhatnak. A tapasztalati ismeretszerzés során gyakorlatiasabb tudás birtokába jutnak, így a 21. század kihívásainak meg tudnak felelni.

Tevékenységek központú pedagógia elsajátítása és alkalmazása. Ezzel tanulóink számára még vonzóbbá, játékosabbá, egyénre szabottabbá tehetjük az ismeretszerzést.

Multikulturális tartalmak és interkulturális nevelés.

Hatékony tanuló-megismerési technikák alkalmazása, mivel a kompetencia fejlesztés alapját a diagnosztikus mérések adják. Az egyénre szabott bánásmód enyhíti a magatartási és tanulási zavarokat. Mindezek beépülnek a tanórai és tanórán kívüli munkába. Pl.: A tanuló magatartás befolyásoló kötődési hálójának megismerése. Anamnézis felvétele. Iskolai mérések tervezése: az észlelés, képzelet, figyelem, emlékezet, feladattudat, gondolkodási műveletek, kommunikációs képességek és szociális képességek területén.

Patronáló rendszer kialakítása.

Árnyalt, szöveges tanulóértékelés.

Projektpedagógia bevezetése.

Drámapedagógia. Közösségépítés, mikrocsoportos konfliktuskezelés.

Komplex művészeti program kidolgozása és alkalmazása.

Tantárgyi képességfejlesztés. Az integráció és képesség-kibontakoztató normatívából plusz fejlesztő órák biztosítása.

Demokráciára nevelés. A diákönkormányzat erősítése, diáklklubok és diákpátrónusi rendszer kialakításának ösztönzése.

Együttműködő társadalmi kapcsolatrendszer kiépítése. Párbeszéd kialakítása a szülőkkel. Az együttműködés erősítése a Nevelési Tanácsadóval, a Szivárvány Gyermekjóléti Szolgálattal, a kisebbségi önkormányzattal és civil szervezetekkel (pl.: Zhutinas Egyesület, Tempus Közalapítvány)

Az integrált pedagógiai rendszer változtatásai a 9-10. évfolyam helyi tantervében:

A **szakiskola** kilencedik-tizedik évfolyamán folyó nevelés, a képességek fejlesztése, a közismereti oktatás és a szakmai képzés szerves egységet alkot. A szakiskola a képességek fejlesztését akkor végezheti eredményesen, ha követelményeiben a tanulók adottságaihoz igazodik. A szakképző évfolyamokon tanulók a szakmai vizsga letételével befejezik iskolai rendszerű tanulmányaikat. Ezért az iskolának különösen nagy figyelmet kell fordítania a személyiségfejlesztésre, az anyanyelv igényes használatára, a tanulók érzelmi kultúrájának gazdagítására, erkölcsi tudatosságuk erősítésére. A szakiskolai nevelés-oktatás folyamatában a tanulóknak fejlődik saját egészségük, az emberi környezet és a természet megóvására irányuló felelősségérzet, az igény a munkatársakkal való együttműködő, egyenrangú, szolidáris viszony kialakítására, a közösségi és az egyéni érdekek, értékek egyensúlyának megteremtésére.

A szakiskola társadalmi kötelezettsége, hogy a tanulók életpályájuk során ne a társadalom leszakadó, gyakran gondoskodásra is szoruló rétegéhez tartozzanak, hanem további tanulmányokra is képes fiatalokká, a társadalom elfogadott tagjaivá váljanak. Lehetővé kell tenni a szakiskolai tanulók számára a korábban kialakult tudásbeli és szociális hátrányok felszámolását, a munkaerőpiacon piacképes szakképesítés megszerzését.

A szakiskolai oktatás alapvető célja tehát, hogy tanulói képesek legyenek sikeres szakmai vizsgát tenni, majd szakmájukban elhelyezkedni, tudásuk, képességeik és készségeik megfeleljenek a munkába állásuk idején támasztott elvárásoknak, követelményeknek. A hatékony és motiváló tanulási módszerek elsajátítása révén növekszik képességük szakmai és más munkatevékenységekért és alkotó megtanulására, a folyamatos fejlődésre, a szakmán belül további tanulásra, továbbképzésre és szükség esetén szakmaváltásra. Lehetőséget kell kapniuk a magasabb szintű szakképzettség megszerzésére a szakmai előmenetel, az egész életen át tartó tanulás folyamán.

A szakiskolai tanítási-tanulási folyamat során nő a tanulóknak a szakmához kötődő ismeretek önálló megszerzésének igénye, valamint alkalmasságuk egyéb ismeretek befogadására, értelmezésére, hasznosítására, az összefüggések felismerésére. Elsősorban konkrét feladatok segítik a problémamegoldó gondolkodás fejlődését, de megerősítik és fejlesztik az elvont fogalmi gondolkodást is. A tanulók alapokat kapnak a munkahelyi-szakmai követelményeknek való megfeleléshez, valamint kommunikációs, idegen nyelvi és informatikai képességeik folyamatos fejlődéséhez.

A 9-10. évfolyamokon a kerettantervek alapján meghatározott tananyagok tartalma elsősorban a szakképzésre és a munkatevékenységekre, az ezekhez szükséges tudás megszerzésére, képességek és készségek fejlesztésére irányul, és a tanulók minél cselekvőbb részvételét feltételezi.

A tanulók munkatapasztalataik és munkakultúrájuk révén képesek lesznek beilleszkedni a termelési, illetve munkakörnyezetbe, fejlődik bennük az igényesség munkájuk eredményessége, minősége iránt, és kialakul a munkájukkal kapcsolatos felelősségérzet. A szakiskola első, differenciált pedagógiai eljárásokat igénylő szakaszában az új ismeretek átadása mellett vállalja az általános iskolai ismeretek rendszerezését, a hiányok pótlását, a gyengébb képességű tanulók fejlesztését a továbbhaladáshoz szükséges szintre, valamint tudatos motiválásukat.

Az integrált pedagógiai programokban meg kell határozni a szakmai képzéshez szükséges és a tanulók többsége számára fejlődésre ösztönző, de differenciált, egyénhez igazodó módszerek alkalmazását és a megfelelő tanulói aktivitás mellett teljesíthető tevékenységeket, hogy elkerülhetővé váljanak az iskolai tanulási kudarcok.

5. A Felnőttoktatási Tagozat

A szakiskola, mint közoktatási intézmény a Közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. törvény 78 § (4) bekezdése alapján, és ugyanezen paragrafus (6) bek. szerint esti, illetve sajátos munkarendben az alaptevékenységével megegyező felnőttoktatást szervez felnőttoktatási tagozaton.

A tagozatot az az igény hozta létre, hogy a továbbtanulás lehetőségét biztosítsa a régió azon tanulni vágyó lakosainak, akiknek körülményei ezt korábban nem tették lehetővé. Az iskola nyitva áll minden *tanköteles kort már betöltött* személy előtt, aki elfogadja pedagógiai programját és helyi tantervét, s minimum *befejezett 8 általános iskolai osztályról szóló bizonyítvánnyal* rendelkezik.

5.1. Nevelési program

A tagozat nevelési programja alapvetően megegyezik a nappali tagozatos nevelési programmal, azzal a specialitással, hogy figyelembe kell venni azt a ténytet, hogy a tanulóközösség tagjai életkorukban, lakóhelyi körülményeikben, foglalkozásukban, családi viszonyaikban, nemzetiségi csoporthoz való tartozásukban jelentősen különböznek egymástól.

5.1.1. Pedagógiai alapelvek

A tagozaton emberséges, egyéniséget tisztelő, a teljesítményt elismerő légkört kívánunk teremteni. A tanulók mindenkor számíthatnak tanáraik segítségére iskolai problémáik megoldásában. Tiszteljük a személyiséget, de nem toleráljuk a közösségtromboló magatartást. A tagozat tevékenységének alapvető célja a minőségi oktatás, és a sikeres érettségi vizsga.

5.1.2. A tagozaton folyó oktató-nevelő munka céljai

Lehetőséget kívánunk adni a valamilyen okból megszakadt tanulmányok folytatására. Második esélyt kínálunk a hiányok pótlására azok számára, akik vállalkoznak a velünk együttes munkára. Biztosítjuk a munkahely melletti tanulást, s a tanulást azok számára, akik kiszorultak a munkaerőpiacról. Az érettségi megszerzésével új, kvalifikáltabb munkalehetőséghez juthatnak tanulónk, akik munkahelyük megtartásához vagy mobilitásuk esélyeinek növeléséhez ezt a képzési formát választják. Célunk a tanulók értelmi, érzelmi, erkölcsi, közösségi és állampolgári nevelése.

Az ismeretek megszerzése mellett fontosnak tartjuk az élethosszig tartó tanuláshoz és a munka világához szükséges nélkülözhetetlen kulcskompetenciák fejlesztését, a humánus és reális életszemlélet kialakítását.

5.1.3. Tanórán kívüli tevékenység

Tanórán kívül szervezhető olyan tanfolyam, amely speciális igényeket elégít ki, pl: nyelvvizsga előkészítő, vállalkozási és informatikai képzés. Tanfolyam indításának feltétele, hogy legalább 12 fő jelentkezzen rá. A tanfolyamokon való részvételért térítési díj kérhető, tanulónként a tanári óradíj 15%-a. Az egyéb közösségi tevékenység (színházlátogatás, tanulmányi kirándulás stb.) önköltséges a tanulók részére.

5.1.4. Az intézményi hagyományok ápolása

Az iskola hagyományainak ápolása, ezek fejlesztése, az iskola jó hírnevének megőrzése minden tanulónak kötelessége. A tagozaton a tanév elején tanévnyitó, a tanév közben szalagavató és ballagás, a tanév végén pedig tanévzáró ünnepély van. Ezekben a részvétel minden tanulónak kötelező. A kötelező részvétellel megtartott ünnepélyeken a megjelenés alkalomhoz illő, ünnepélyes öltözetben történik.

5.1.5. Beilleszkedési, magatartási nehézségekkel összefüggő feladatok

Általános tapasztalat, hogy a tanulók a felnőttoktatásba bekerülve megijednek a tananyag mennyiségétől és nehézségétől, s önbizalom és kitartás hiányában abbahagyják a megkezdett tanulást. A tantestület minden tagjának feladata a tanulók önbizalmának, kitartásának erősítése, a tanulási képességek fejlesztése, s így a lemorzsolódás megakadályozása. Ezt szolgálják a tervezett csoportbontásos tanítási órák, a szabadon tervezhető foglalkozások, és a nem kötelező tanórai foglalkozások is.

5.1.6. A tehetség kibontakozását és a felzárkózást segítő tevékenység

A képességek kibontakozását és a tehetség fejlesztését szolgálják a tanórán kívüli, egyéni foglalkozások. A tanév közben, a beszámolók előtt konzultációk szervezhetők. A tehetséggondozást, ill. a felzárkóztatást szolgáló foglalkozásokon való részvételre a szaktanárok tesznek javaslatot, a tanuló képességeinek, tanulmányi szintjének felmérését, és a tanulóval való elbeszélgetést követően, értesítve az osztályfőnököt és a tagozatvezetőt. Mindemellett törekszünk arra, hogy a tananyag kiválasztása és a tanítás módszere olyan legyen, hogy a gyengébben tanulók és képesek legyenek az elvárt minimális szintet elérni.

5.2. A működés személyi, tárgyi, szervezési feltételei

5.2.1. Személyi feltételek

5.2.1.a) A tagozat tantestülete

A tanárok képesítésével kapcsolatos elvárások megegyeznek a nappali képzésben előírtakkal. Szükség esetén óraadókat is alkalmazunk, akik a tagozat tantestületének teljes jogú tagjaivá válnak alkalmazásuk idejére. A tagozat tantestülete nevelési és oktatási kérdésekben döntési, véleményezési és javaslattevő jogkörrel rendelkezik, a jogszabályban meghatározottaknak megfelelően. A tantestület tagjai határozataikat nyílt szavazással és szótöbbséggel hozzák meg. A szavazatok egyenlősége esetén a tagozatvezető szavazata dönt. Tanévenként minimum 3 tantestületi értekezletet kell tartani.

5.2.1.b) A nem tanári munkakörben dolgozók

Az oktató-nevelő munkát segítő személy az iskola nappali tagozatával kapcsolatos munkakört ellátó iskolatitkár. Az iskolatitkár a Házirendben meghatározott időben, tanítási napokon, a tanítás megkezdése előtt fogadja a tanulókat, kiállítja az iskolalátogatási bizonyítványokat, nyilvántartja a tanulólétszámot (annak változásait), kiállítja a diákigazolványt, segíti a tagozatvezető munkáját.

5.2.2. Tárgyi feltételek

A tagozat az iskola épületét, eszközeit használja. Munkája során a könyvtár, a szaktantermek és szertárak lehetőségeit is kihasználja. A taneszközöket a szaktanár elvárásai alapján a tanulók szerzik be. A tankönyvek megegyeznek a nappali rendszerű oktatás tankönyveivel.

5.2.3. A működés szervezési feltételei

A tagozatvezető megszervezi, irányítja és ellenőrzi a tagozat munkáját (beiratkozás, tantárgyfelosztás, órarend, foglalkozások megtartása és adminisztrációja, tankönyvrendelés, beszámolók rendje, statisztika, költségvetés, óra- és vizsgadíjak elszámolása, érettségi, ünnepélyek, egyéb adminisztráció). Kidolgozza, és a tagozat tantestülete elé terjeszti a tagozat működési szabályzatát, helyi tantervét, házirendjét, éves munkatervét és tanév végi beszámolóját, a tanítási és vizsga idő alatt ügyeletet lát el. Elkészíti a beszámoló névsorát, összesítését, megírja ill. megírattja a tanulók törzslapjait, bizonyítványait. Foglalkozik a helyes iskolai magatartás szabályaival. Segíti és irányítja a tanulók továbbtanulási törekvéseit.

A tagozat tanulói az iskola teljes jogú tagjai, megilleti őket a törvényben rögzített tanulói jogok, s vonatkoznak rájuk a tanulói köteleességek, használhatják az intézmény létesítményeit. A felnőttoktatás feltételeiből következően a tanuló önálló jogi személy, így a felnőtt tanuló és a pedagógus együttműködéséről van szó, a tagozat keretei között.

A tagozat alapvető közösségei az osztályok. A tanulók érdekeik képviselőjére osztálytitkár választanak. A tanulóközösségek a tagozat vezetőjével az egész közösséget érintő ügyekben az osztálytitkár révén tartják a kapcsolatot.

5.2.4 A felnőttoktatás elnevezése

A tagozatok elnevezésének rendező elvei:

Esti tagozat : ha az órakeret a nappali tagozat kötelező óraszámának 50-89%-a.

Levelező tagozat : ha az órakeret a nappali tagozat kötelező óraszámának 10-49%-a.

5.3. A tagozaton folyó munka ellenőrzési, mérési, értékelési és minőségbiztosítási rendszere

A felsőbb osztályba lépés feltétele az adott évfolyam minimális tantárgyi követelményeinek teljesítése valamennyi tantárgyból. A tantervi követelmények teljesítésének módja a beszámolón illetve a vizsgákon való eredményes részvétel. A sikertelen beszámoló illetve vizsga a tanév rendjében meghatározott időpontban megismételhető. Azok a tanulók, akik önhibájukon kívül, igazoltan nem tudnak részt venni a beszámolón ill. vizsgán, pótvizsgát tehetnek. A tanév végén, a tanrendben nem szabályozott esetben osztályozó vizsga a tanulónak a tagozatvezetőhöz címzett, írásbeli kérelemre, a tantestület döntése alapján engedélyezhető.

A tanév során az esti tagozaton novemberben beszámolót, esti és levelező tagozaton félévkor és tanév végén vizsgát kötelesek tenni a tanulók. A beszámoló az I. féléves vizsga része. A vizsga feltételeit, a beszámoló módját és követelményeit legkésőbb szeptember 30-ig, a vizsga módját és a vizsgakövetelményeket november 30-ig a szaktanárok kötelesek közölni a tanulókkal. A beszámoló, vizsgák, javító- és pótvizsgák időpontját a mindenkori tanév rendje határozza meg.

A tanórák során nem kötelező osztályzatokkal értékelni a tanulókat, de szóban folyamatosan értékeljük munkájukat. A beszámolókon és a vizsgákon a hagyományos ötfokú, számszerű értékelés alkalmazzuk.

A minőségbiztosítási rendszer a nappali oktatáson követett stratégia alapján történik.

5.4. A tanulók óralátogatási kötelezettsége

A tanulók óralátogatási kötelezettségét a 11/1994. MKM rendelet 34. §-ának figyelembe vételével határoztuk meg. Esti tagozaton a kötelezően látogatandó óraszám az óratervben az adott évfolyamon előírt összes órák 60%-a, amelynek 25%-át meghaladó összes (igazolt és igazolatlan együtt) mulasztás esetén, a tantestület döntése alapján, kizárható a tanuló. A kötelezően látogatandó óraszám felüli 10 igazolatlan óra a tanulói jogviszony megszüntetését vonja maga után. Igazolt mulasztásnak számít az a mulasztás, amit a tanuló hivatalos orvosi vagy munkahelyi igazolással tud igazolni. Levelező tagozaton konzultációkat szervezünk, itt beszámolási kötelezettség van.

5.5. A tanítás munkarendje

5.5.a) Az esti tagozaton hetenként 3 napon van tanítás, amely délután, órarend szerint zajlik, 40-45'-es tanítási órákkal, az órák között 5-10'-es szünetekkel. Tanórán kívüli és egyéni foglalkozásokra, korrepetálásra, tanfolyamokra az 5 napos tanítási hét bármely napján lehetőség van, a szaktanárral való egyeztetés alapján, a tagozatvezető jóváhagyásával.

5.6.b) A levelező tagozaton, amit otthon tanulást segítő oktatási formaként szervezünk, havonkénti egy hétvégén vannak konzultációs órák. A tanulást segédanyagokkal, tanulásmódszertani tanácsokkal, rendszeres ellenőrzéssel segítjük.

5.6. A tagozatra történő felvétel

A tanulók felvétele jelentkezés alapján történik, figyelembe véve a jelentkező bizonyítványban rögzített végzettségét és tanulmányi eredményeit. Tanuló átvétele magasabb évfolyamon más oktatási intézményből, ahol egyes tantárgyakat nem tanult, a következő negyedéves beszámolóval egyidejűleg tett, eredményes különbözeti vizsgát követően lehetséges.

5.7. A tanulói jogviszony megszűnése

Ha a tanuló beszámolási, illetve vizsga kötelezettségeinek, valamint előírt óralátogatási kötelezettségeinek nem tesz eleget, töröljük a tanulók névsorából. Ha a tanuló az iskolának, a tanulói közösség vagy a tantestület bármely tagjának szándékosan kárt okozott, ugyancsak töröljük a tanulók névsorából.

5.8. A tanulók jutalmazása, büntetése

A kiemelkedő tanulmányi ill. közösségi munkát végző tanuló dicséretben részesül a tanulói közösség előtt. A tartósan kimagasló tanulmányi munkát teljesítő tanulók, a tantestület döntése alapján térítési kedvezményben részesülhetnek. Az erről szóló javaslatot az osztályfőnök írásban fogalmazza meg a tagozatvezető részére, aki a javaslatot a tantestület elé terjeszti. A Házi rendet megsértő tanulót figyelmeztetjük. A Házi rend ellen ismételtén vétő tanulót töröljük a tanulók névsorából. A tanulók magatartását és szorgalmát nem osztályozzuk.

5.9. A tankönyvek és a tanulmányi segédletek kiválasztásának elvei

A forgalomban lévő tankönyvek közül azokat választják ki a szaktanárok, amelyek tartalmazzák az előírt tanulmányi követelményeket, s legjobban segítik az önálló tanulást. Az igényelt tankönyveket és segédleteket a tanulók önállóan szerzik be. A beiratkozott tanulóktól tanévenként meghatározott összegű iskolahasználati és fénymásolási díjat kérünk.